KLUKA

GAZETA WYDAWANA PRZEZ TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW RYDUŁTÓW OD 1994 ROKU

Nr 357 ISSN 1426-9271 miesięcznik 1 Września 2015 2 zł (w tym 8% VAT)

Rydułtowy i gminy powiatu wodzisławskiego oraz rybnickiego

FOTORELACJA Z XXIII DNI RYDUŁTÓW!

XXIII Dni Rydułtów

Rajd rowerowy do Darkovic

Wakacyjne śpiewanie na ROSIE

Podsumowanie obozu harcerskiego

Redaktor wydania:

Henryk Machnik

Wycieczka do Siewierza i Bobolic

W numerze:

- wspomnienie o rydułtowskim dworcu

- obszerna fotorelacja z XXIII Dni Rydułtów

- historia harcerskiego teatrzyku

- „Czy Polska jest w ruinie?”

- Szlachetna Paczka szuka wolontariuszy!

- Martyna Starosta wicemistrzynią Polski w szachach błyskawicznych

- cykle: „historia okolicznych parafii” oraz „historia pewnego domu”

- kryminałki

- aktualności sportowe

- krzyżówka

- zapowiedzi RCK Feniks

- wieści z ościennych gmin

- i wiele więcej...

II Wakacyjne Śpiewanie z Miłośnikami na ROSIE

Foto: Małgorzata Pawlas

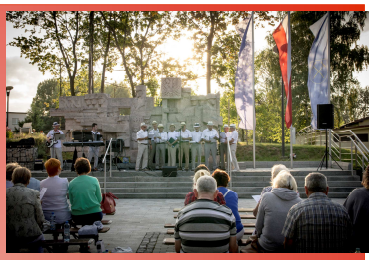

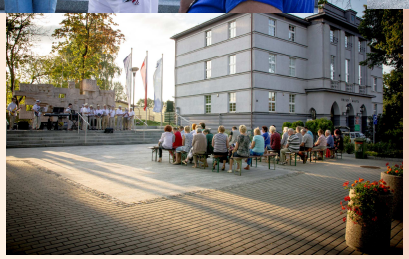

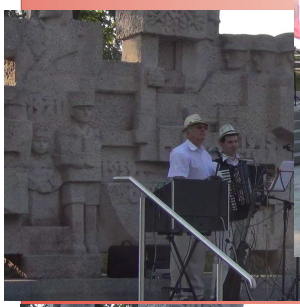
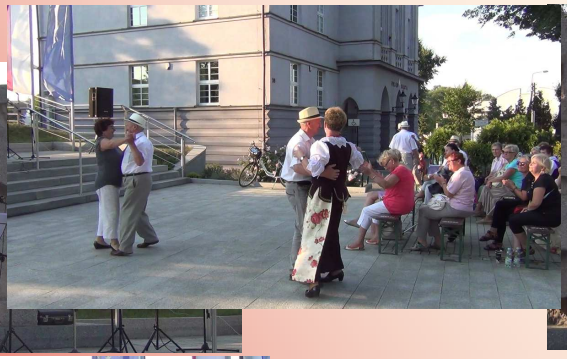
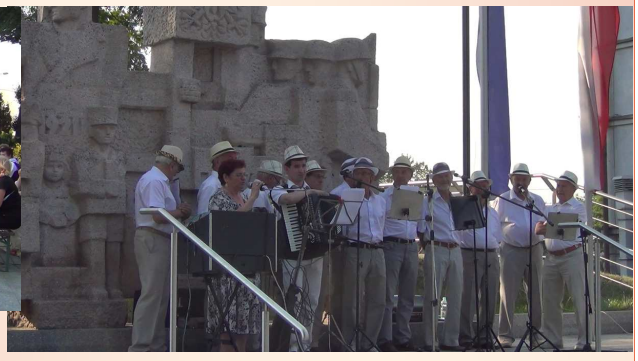
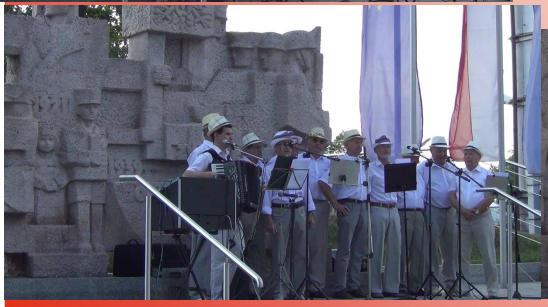

III Wakacyjne Śpiewanie z Miłośnikami na ROSIE

Foto: Łukasz Majer

Wspomnienie o rydułtowskim dworcu (dokończenie z poprzedniego numeru)

W XIX i na początku XX w. dworzec kolejowy był ważnym punktem nie tylko w Rydułtowach. Wszak kolej od momentu jej powstania łączyła ludzi ze światem, dowoziła do pracy, pozwalała ludziom masowo się przemieszczać. Kolej na owe czasy była rewolucyjnym osiągnięciem. Dlatego też dworce kolejowe były bardzo ważnymi obiektami. Szczególnie piękne dworce powstawały na dużych, ważnych stacjach. Wiele z nich istnieje do dziś, nawet jako zabytki klasy zerowej. Szczególnie dużo jest ich na terenach byłego cesarstwa austro-węgierskiego. Wyróżniają się wspaniałą architekturą i zdobnictwem.

Najwięcej ludzi szło zawsze na dworzec ul. Ofiar Terroru. Charakterystycznym szczegółem w ich zachowaniu był moment przechodzenia obok krzyża, który obok Urzędu stał od 1873 roku. Ufundowany był przez parafian. Dziś nieco przesunięty w głąb Parku Sensorycznego. Na starym miejscu w jego fundamentach była ponoć butelka z nazwiskami oraz odciskami palców fundatorów. Przechodnie na ulicy zawsze przechodząc obok niego pobożnie się żegnali. Już wspominałam, że co roku w maju w dniu krzyżowym odbywały się do niego procesje parafian z prośbą o urodzaj. Była to swoista prośba bądź oznaka wiary w dobry dzień.

Na dworcu zawsze panował ruch, szczególnie w godzinach odjazdu i przyjazdu pociągów. Po terenie dworca krążyli kolejarze w mundurach i czapkach. Na perony wychodziło się przez budynek dworca. Perony – które są do dzisiaj to szerokie utwardzone pasy tuż przy torach. Z jednej i drugiej strony wsiadali ludzie. Nim zajechał pociąg pasażerowie przechodzili przez tory żeby szybciej wejść do wagonu z drugiej strony. Rano bowiem przedziały zawsze były zatłoczone, więc nim ludzie wysiedli, z drugiej strony weszli i zajęli miejsce. W drodze do Rybnika, na następnych stacjach też wsiadało wielu pasażerów. Z pociągu o 7-8 rano w Rybniku „wytaczały się" tłumy. Muszę jeszcze dodać, że dużo ludzi przychodziło z Orłowca i ci z wysokiej skarpy schodzili prosto na peron. Unikali tego jedynie gdy przy torach krążyli SOK-iści (Służba Ochrony Kolei)

W Budynku dworca był duży hall i dwie ławy dla podróżnych. Za wejściem po lewej stronie były dwa pomieszczenia. W pierwszym była poczekalnia, w drugim był bufet z piwem i jedzeniem. Po prawej stronie było okienko z kasą biletową. Czasem były kolejki. Za kasą było duże pomieszczenie z opuszczaną żaluzją, gdzie przyjmowano bagaże. Naprzeciw drzwi wejściowych były duże drzwi wyjściowe na perony. Tu zawsze stała pani kontrolująca bilety jednorazowe i miesięczne. Powracającym jednorazówki odbierała. Gdy wszyscy wsiedli do pociągu dyżurny „lizakiem" dawał maszyniście znak odjazdu. Ile ludzi znało się z codziennych spotkań na dworcu, rozmawiali ze sobą, wsiadali do tych samych przedziałów. Stosunki międzyludzkie były zupełnie inne niż dziś. Ci sami poranni pasażerowie, wracali najczęściej w godz. 15-17. I znów jak rano wszyscy się spieszyli, ale do domów. Najwięcej ludzi jeździło do samego Rybnika. Część jechała dalej, a część robiła przesiadkę w kierunku Pszczyny.

Przed magazynami i budynkiem dworca po prawej stronie jest duży plac. Tu podjeżdżały furmanki, traktory a później samochody. Tu na boczne tory zajeżdżały wagony towarowe z węglem, lub innym ciężkim ładunkiem. Te towary załadowywano na pojazdy i rozwożono. Przed budynkiem dworca też jest duży plac. Tu pod płotem tez był boczny tor, na który zajeżdżały towarowe wagony. Dziś tego toru już nie ma.

Po wojnie kopalnia dla swoich pracowników organizowała jesienią po wykopkach akcję kartoflaną. Sprowadzała wagonami kartofle. Pracownicy dostawali lub wykupowali talony i pilnowali swojej kolejki na dworcu. I właśnie tu – na bocznym torze, te wagony z kartoflami stały. W tym czasie zamieszanie było wielkie. Ludzie, wszelkiego rodzaju pojazdy, krzyki, hałasy. Była to głośna na owe czasy i zakrojona na szeroką skalę akcja. Na kopalni specjalna ekipa tym się zajmowała. Chyba w latach 60, 70 ta akcja się zakończyła. Natomiast pojazdy, które przywoziły ładunki do transportu pociągiem, załadowywano z magazynów przed wejściem na dworzec. Z drugiej strony budynku załadowywano je do wagonów i wędrowały w świat. Drobnicę załadowywano na placu przed dworcem. Długi budynek związany z ruchem towarowym stoi do dziś.

A dziś, niedawno z ciekawości udałam się na dworzec. Kompletny szok. No cóż: przemija postać świata. Czasy, zwyczaje, życie w szczególnym tempie. Na piętrze mieszkali ludzie. Pamiętam, że między innymi komendant Milicji pan Ziętek. Dziś okna zabite dyktą. Drzwi dworca z jednej i drugiej strony szczelnie zamknięte. Niektóre tory boczne zlikwidowane. Perony są, widać jakieś pociągi kursują przejazdem. Cisza, żywej duszy, nawet kot nie przeleci. Cicho i głucho wszędzie. Gdzie ten świat z tamtych lat? No cóż. Co było minęło. Może zdarzy się cud i ktoś przywróci dworcowi choć trochę dawnego życia?

Horacy

Rozstrzygnięcie konkursu!

Zarząd TMR-u informuje, że Komisja Konkursowa działająca w ramach projektu „Czysta woda – zielone Rydułtowy" współfinansowanego ze środków Urzędu Miasta Rydułtowy oceniła 60 gospodarstw zgłoszonych do konkursu „Montujemy zbiorniki na wodę deszczową" i postanowiła nagrodzić następujące osoby: Józefa Jureczko, Zbigniewa Wyciska, Alinę Czediwoda oraz wyróżnić Franciszka Mierę, Adama Winczurę, Kazimierza Solińskiego, Stanisława Krzyżowskiego i Katarzynę Koszorz.

Nagrody i wyróżnienia zostaną wręczone w dniu 26-09-2015 r. na „Przeglądzie Zespołów Regionalnych", który odbędzie się w Rydułtowskim Centrum Kultury Feniks od godz. 16:00

Komisja w składzie:
Krystian Gajda
Alicja Kołodziej
Bogumił Kosowski

Od przedszkola do Opola

Ten tytuł telewizyjnego programu wykorzystać można do niżej opisanych wspomnień jakie przeżyli rydułtowscy harcerze. Otóż, był to rok 1966, drużynowym wszystkich harcerskich zuchów był druh Henryk Machnik. Heniek osoba znana na polu prac społecznych z młodzieżą. Pracował wówczas na Kopalni Rydułtowy, jako kierownik oddziału, był również znany i lubiany w otoczeniu. Były takie czasy, gdy zakłady pracy opiekowały się np. ośrodkami, domami pomocy społecznej, itd. Kopalnia Rydułtowy opiekowała się Państwowym Domem Dziecka w Rzuchowie. Bezpośrednim koordynatorem z Domem Dziecka był ówczesny kierownik Domu Kultury p. Siedlaczek. To on znając dobrze Heńka Machnika zaproponował mu, aby drużyna zuchowa przygotowała krótkie przedstawienie dla dzieci w Rzuchowie. I tak harcerskim alertem po paru dniach przedstawienie było gotowe. Pierwszy występ odbył się w świetlicy Państwowego Domu Dziecka w Rzuchowie, a sztukę jaką przedstawiono to „Taniec iskierek". Po bardzo udanym występie postanowiono założyć przy harcerstwie w Rydułtowach drugi w okolicy „Harcerski Teatrzyk Amatorski" – pierwszy istniał już przy komendzie hufca ZHP w Rybniku, prowadził go dh Kotyrba.

Pod koniec 1966 roku odbyło się pierwsze spotkanie przyszłych „aktorów" w Domu Kultury, a należeli do nich starsi harcerze w osobach dh dh: Machnik Henryk, Sikora Alfred, Brzęczek Stanisław, Cieślik Henryk, Adamczyk Leszek, Jerc Marian, Machnik Henryk (zbieżność nazwisk), Krawiec Stanisław, Bulenda Tadeusz, Achtelik Benon, Chrószcz Ewa, Mazur Teresa, Fojcik Jola, Orawska Urszula, Latoń Krystyna, Górnik Janusz, p. Żydek, p. Gajda, Pytlik Ela, Szymońka Urszula, Martyka Danuta, Karnówka Krystyna. Z pionu pozaharcerskiego chęcią pomocy służyli: pani Czerwińska, Paweł Czech, Longin Święty, Tadeusz Szczęsny i oczywiście dyrektor kopalni, pan Alfred Budziński, który całym sercem wspierał nasze plany.

Przypomnę sprawy organizacyjne. Otóż przy Domu Kultury była sekcja fotograficzna, którą kierował pan Longin Święty. On też w swoich magazynach w Domu Kultury przechowywał stroje, ubrania po byłych rydułtowskich teatrach lat 1930 – 1945 „Zorza", „Jutrzenka" (wspomnienie p. Henryka Wilka). Także garderoba dla przyszłych aktorów była. Pozostała muzyka, scenografia, choreografia oraz teksty. Muzyką zajęli się druh Alfred Sikora i Paweł Czech – lider zespołu „Pechowcy". Scenografią zajął się pan Tadeusz Szczęsny oraz stolarnia przy kopalni, wszystko co związane było z metalem jak: halabardy, dzidy, miecze potrzebne do danej sztuki należało do byłego kierownika kuźni kopalnianej, pana Tomka Adamczyka. Choreografią zajęła się była aktorka teatru „Zorza" pani Czerwińska, a zdjęcia z wszystkich przedstawień wykonywał pan Longin Święty – szef kółka fotograficznego przy DK-KWK Rydułtowy. Teksty do sztuki „Taniec iskierek" oraz „Jak odkryto węgiel", „Szewczyk Dratewka" opracował druh Henryk Machnik. Pozostałe sztuki pożyczaliśmy z teatru „Banialuka" z Bielska Białej.

Od tego czasu minęło już 50 lat, pozostały zdjęcia i miłe młodzieńcze wspomnienia. Pozwolę sobie parę z nich przytoczyć. Pamiętam spotkanie naszego teatrzyku z harcerskim teatrzykiem w dzielnicy Smolna w Rybniku, było to spotkanie robocze – wymiana doświadczeń. Na to spotkanie przyjechał nasz pan dyrektor kopalni – Alfred Budziński wraz z panem Polakiem. Przywieźli nam dużo słodyczy. Kolejne spotkanie odbyło się nad Rybnickim zalewem, gdzie gościł nas druh Wojtek Czech z wodniackiej drużyny harcerskiej przy KH ZHP Rybnik. Było fajnie, pływaliśmy na kajakach. Podczas wakacji zimowych byliśmy na zimowisku w Syryni – Leśniczówce. Innym razem byliśmy w Lublińcu. Najwięcej przedstawień odbyło się w rydułtowskim Domu Kultury. Było to dla nas pewnym udogodnieniem, dekoracje były na miejscu, a podczas występów wyjazdowych musieliśmy zamawiać samochód ciężarowy na przewóz dekoracji. Podczas naszych występów w Domu Kultury przyjeżdżały dzieci niemal z wszystkich sąsiednich wiosek i miast.

W 1968 roku podczas eliminacji krajowych teatrów amatorskich w Tychach zajęliśmy pierwsze miejsce w sztuce „Jak odkryto węgiel". Pamiętam, że w sztuce rola króla obsadzona była przez Henryka Machnika, jego córkę księżniczkę zagrała Ewa Chrószcz, ja z kolei grałem rolę księcia Jana XXIII z Węgier. Przez wakacje obydwa teatrzyki – nasz i rybnicki – przeżywały wspólny obóz szkoleniowo – wypoczynkowy w miejscowości Jaworze Górne. Nie wiem dokładnie jak potoczyły się dalsze losy teatrzyku, ponieważ jesienią tegoż roku zaciągnięty zostałem do zasadniczej służby wojskowej. Z pozostałymi członkami teatrzyku utrzymywałem kontakt listowny. W jednym z ostatnich listów w 1969 roku dowiedziałem się, że teatrzyk przestał istnieć. Wielka szkoda. Do dziś nie wiem, co było tego powodem. Kto wie, oceniając osiągnięcia teatrzyku, może dziś gralibyśmy na deskach różnych teatrów w Polsce, a aktor Olbrychski nie miałby z nami szans?

Stanisław Brzęczek

Tartak Czyżowice

Kupując materiał zgubiłem większą kwotę pieniędzy, jednakże dzięki uczciwości właściciela tartaku p. Arkadiusza Kucza oraz jego pracownicy pieniążki odnalazły się.

Szczęśliwiec

XXIII Dni Rydułtów już za nami

W ostatni weekend sierpnia tereny boisk treningowych „Naprzodu" Rydułtowy zapełniły się po brzegi. Wszystko za sprawą odbywających się w tych dniach XXIII Dni Rydułtów. Gwiazdą tegorocznej imprezy był zespół „Wilki" na czele ze swym liderem - Robertem Gawlińskim. Za nim jednak charyzmatyczny lider zespołu pojawił się na scenie, mieszkańcy mieli okazję wysłuchać występów takich zespołów jak „Tata Sławek", „Keep on Rockin", „Whatever", „The Secret Project". Po nich na scenie zaprezentował się zespół „Vavamuffin", który swymi jamajskimi rytmami bardzo szybko rozgrzał publikę. Ok. godz. 21:00 na scenie pojawili się Ci, na których wszyscy czekali. Zespół „Wilki" zagrał swoje największe przeboje na czele z mającą już status kultowej „Baśką".

Drugi dzień imprezy miał charakter Festiwalu Stowarzyszeń. Wokół estrady zaprezentowały się wszystkie aktywne w naszym mieście stowarzyszenia, m.in. klub „Pikotki", Chór Lira, Cecylia, Stowarzyszenie „Radoszowik", ZHP Hufiec Rydułtowy, Stowarzyszenie „Moje Miasto", Stowarzyszenie „Nowsi" , Biblioteka Publiczna Miasta Rydułtowy, Towarzystwo Miłośników Rydułtów, klub „Astrohunters" i wiele innych. Część ze wspomnianych stowarzyszeń zaprezentowała się również na scenie z bardzo bogatym repertuarem. Zebrani wysłuchali pieśni takich zespołów jak „Tereściacy", „Trojak", „Miłośnicy z TMR-u", „Ciaproki", „Rzuchowianki", „Kalina" i zespół Country z Czech.

W czasie tej imprezy odbyła się również uroczystość wręczenia statuetki „Rydułtowska Roku 2014", którym został zasłużony dla naszego miasta **Antoni Tomanek**. Wszyscy chętni mogli również w czasie Dni Rydułtów oddać krew i zarejestrować się w bazie danych jako potencjalni dawcy szpiku. Z kolei na najmłodszych czekało wiele atrakcji, m.in.. kolejka, kule wodne, kino 7D, dmuchane wieże itd.. Nie zabrakło tradycyjnych: piwa i kiełbasek.

Równolegle z występami artystycznymi odbywały się imprezy sportowe na stadionie. Ich punktem kulminacyjnym był bieg o Puchar Burmistrza Miasta. 23 edycja imprezy stawia nasz rydułtowski bieg wśród najstarszych zawodów w kraju! Oprócz biegów na płycie boiska KS „Naprzód" odbył się niezwykły pokaz modeli latających w wykonaniu stowarzyszenia lotniczego „Skrzydlaty Racibórz". W programie była również inscenizacja bitwy lotniczej o browar w Raciborzu.

Dni Rydułtów zakończyły występy Orkiestry KWK Rydułtowy-Anna pod batutą Jana Wojaczka, oraz „Kapela ze Śląska" im. Józefa Poloka. W zgodnej opinii wielu mieszkańców największe wrażenie wywarł występ towarzyszącej orkiestrze grupy Majoretek. Ich występ „Husaria" jeszcze długo będzie na ustach wszystkich. Wspaniałe stroje i choreografia pokazują, dlaczego nasza Orkiestra i Majoretki są zespołem międzynarodowym. Pełen profesjonalizm i perfekcja wywarły na widzach olbrzymie wrażenie.

XXIII Dni Rydułtów przeszły do historii. Zapraszamy do zobaczenia galerii z imprezy, którą przygotowali dla państwa nasi dziennikarze: Katarzyna Szlezinger, Małgorzata Pawlas oraz moja osoba. Więcej zdjęć na naszym profilu na Facebooku: „Towarzystwo Miłośników Rydułtów".

Łukasz Majer

Krzyżówka nr 6 WRZESIEŃ

Litery z pól oznaczonych numerami w prawych dolnych rogach utworzą rozwiązanie. Zapraszamy do wysyłania hasła na adres redakcji pocztą, e-mailem lub osobiście. Nazwiska wszystkich, którzy nadeślą prawidłowe rozwiązanie opublikujemy w kolejnym numerze „Kluki". Na odpowiedź czekamy do 25-09-2015! Hasło krzyżówki sierpniowej - ŻAR Z NIEBA. Prawidłowe rozwiązanie nadesłali: ***Alicja Jarocka, Eugenia Bluszcz, Stefan Majer.*** Gratulujemy wiedzy!

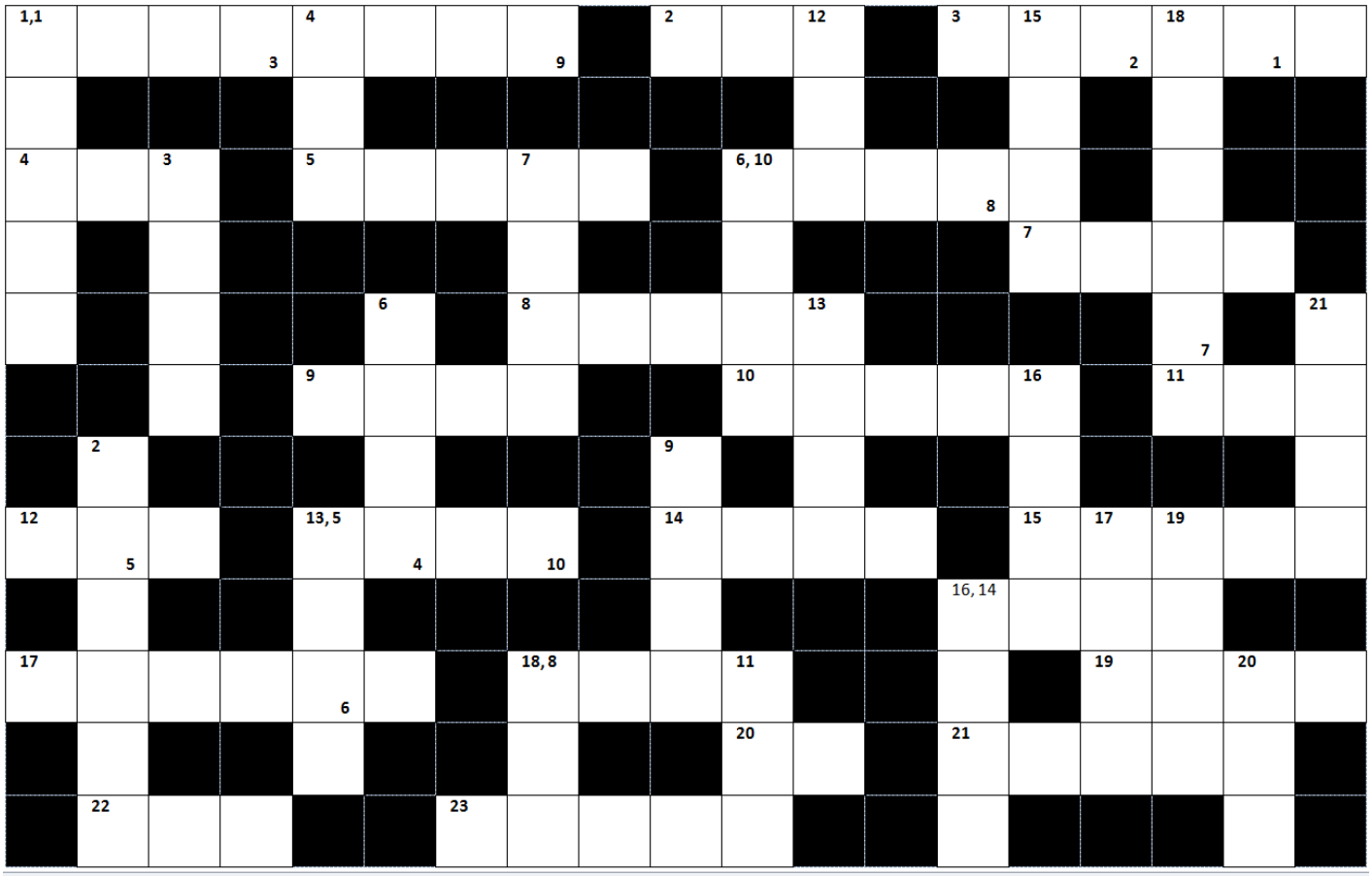

Poziomo:

1. Prowadził powóz konny
2. W szachach i na statku
3. Nasze utytułowane siatkarki
4. Powyżej kolana
5. Zielony iglak
6. Np. wątroba, nerki, serce itd.
7. Biblijny brat Kaina
8. Pod kapeluszem grzyba
9. Uroczystość nadania Oscarów
10. Ma go każdy dom
11. Popularny środek wybielający
12. Pachnący lilak
13. Ryba jak narzędzie
14. Wojskowy rygor
15. Braciszkowie w habitach
16. Pierworodny rajskiej pary
17. Żołnierze Chmielnickiego
18. Cieplny lub słoneczny
19. Niewesoła psia …
20. Pies koleżanek z elementarza
21. Daszek na filarach
22. Zimne i krótkie w zimie
23. Gra na lodzie i na trawie

Pionowo:

1. Pasemko dymu lub światła
2. Ogłaszał rozkazy króla
3. Cel karawany
4. Chrześcijanin dla Żyda
5. Zamach wojskowy
6. Licznie rosną na Monte Cassino
7. Na rozdartych spodniach
8. Jeden z modeli FIATA
9. „Chora" rzeka
10. Może być nie tylko psi i koński
11. Eden
12. Każdy pociąg ma swój …
13. Znaczki na pięciolinii
14. Może być czarna, lub wyłożona na ławę
15. Gdzie pożar tam i ona
16. Złota się nie ima
17. Opera Verdiego
18. Graficzny wykaz
19. „Bubel" w świecy
20. Amerykański akt prawny
21. Kolorowy nad sklepem

Wieści z sąsiednich gmin

Radlin

Woda w radlińskich źródłach nadaje się do spożywania

Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wodzisławiu Śląskim przebadał wodę z radlińskich źródeł - przy zbiorniku "Sauer" oraz przy radlińskiej tężni. Zgodnie z wynikami, woda z tych ujęć nadaje się do spożywania i spełnia wymogi przewidziane dla wód przeznaczonych do picia. Spośród wszystkich wskaźników jedynie odczyn pH wypadł nieznacznie poniżej normy.

Kolejna operetka przy fontannie

Po raz kolejny Miejski Ośrodek Kultury w Radlinie zorganizował dla mieszkańców widowisko operetkowe przy miejskiej fontanniew wykonaniu Teatru Muzycznego ArteCreatura. Dla zgromadzonych tłumnie melomanów wyśpiewano i zagrano utwory ImregoKálmána, Franza Lehára i Johanna Straussa. Muzyczną oprawę zapełniła Orkiestra Dęta KWK Marcel.

Marklowice

Plac rekreacyjny w Marklowicach – ma już nową nazwę.

Słoneczna Wyspa" w Marklowicach. Po "Tropikalnej Wyspie" jako pierwsza nie ma śladu w dokumentach, bo do nazwy zastrzeżenia wnieśli prawnicy reprezentujący kompleks wypoczynkowy koło Berlina. Z wiadomości Radia 90 wiecie już, że po analizie prawnej gmina podpisała stosowną ugodę zobowiązując się do zaprzestania używania oznaczenia "Tropikalna Wyspa".

Prócz nazwy nic się nie zmieniło, nadal jest tam plac zabaw, mały staw z wyspą, skatepark czy sztuczny wodospad. Plac rekreacyjny na pokopalnianym terenie otwarto w Marklowicach w kwietniu 2008 roku, inwestycję zrealizowano przy znacznym udziale środków unijnych.

Zebrał: Wojciech Stołtny

Biesiada Śląska w Szymocicach

W dniu 15-08-2015 na terenie ośrodka AquaBrax w Szymocicach odbyła się „Lato ze Śląskimi Szlagierami”. Na scenie zaprezentowały się znane i lubiane zespoły, których piosenek możemy posłuchać podczas notowań „Śląskiej Listy Szlagierów”. Na scenie zaprezentowały się następujące zespoły: „Mirek Jędrowski”, „Karpowicz Family”, „Bajery” i „Gipsy Boys”. Gościnnie z konkursem wystąpił także Piotr Scholz. Zabawę poprowadził niezrównany konferansjer Eugeniusz Witek „Geno”. Zapraszamy do zapoznania się z fotorelacją z wydarzenia i już teraz zachęcamy do udziału w zapowiadanym przez organizatorów „Oktoberfest”, którego data zostanie podana w późniejszym terminie.

Łukasz Majer

Przyłączenie do sieci ciepłowniczej budynków straży pożarnej

Dobiegają końca prace realizowane przez Ciepłownię Rydułtowy Sp. z o.o. związane z rozbudową sieci ciepłowniczej w rejonie centrum Miasta. Inwestycja jest ściśle związana z przyłączeniem do sieci budynków Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej przy ul. Traugutta w Rydułtowach. Zakończono prace porządkowe na trasie przyłącza ciepłowniczego przebiegającego od ulicy Benedykta wzdłuż ulicy Strzody. Ciepłociągi wykonane zostały w systemie rur podwójnych TwinPipe. Po ukończeniu prac remontowych w budynku straży zabudowany został węzeł cieplny, który zapewni komfort cieplny i ciepłą wodę strażakom już od września tego roku. Projekt dofinansowany zostanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w ramach programu, którego priorytetem jest ochrona atmosfery, a celem głównym zmniejszenie emisji pyłowo-gazowej, w tym tzw. „niskiej emisji", a także zwiększenie efektywności wytwarzania, przesyłu i użytkowania energii.

Beata Wilczyńska

Czy Polska jest w ruinie?

Ostatnio wielu polityków twierdzi, że Polska jest w ruinie. No cóż, w tym roku sporo jeździłem po Polsce i raczej skłoniłbym się do wniosku, że jest odwrotnie. Widać wiele nowych budynków już zbudowanych lub w budowie. Chciałbym odnieść się do jednego z wyjazdów, gdzie mam porównanie. Otóż po trzech latach znów byłem w Krynicy, a tu same niespodzianki! Oprócz ogromnych zmian, które zaszły w tym mieście, to na przykład w sąsiednim Tyliczu powstał nowy basen z infrastrukturą. Tylicz ponadto zyskał powiększony i pięknie zrekonstruowany park zdrojowy oraz nową pijalnię. Największą niespodzianką natomiast była Muszyna. Nowa obwodnica, nowe trzy parki, w tym „Park Zmysłów" (jak nasz park sensoryczny) i park na Zapopradziu z wieloma mostkami, rzeźbami i trzema fontannami. Wybudowano nowy basen, w którym jedyną niedogodność stanowiły niedawno posadzone drzewka, przez co przy tych upałach trudno było znaleźć cień. Najbardziej zaskoczyło mnie zagospodarowanie brzegów Złotego Potoku. Ścieżki spacerowe, rowerowe, urządzenia gimnastyczne, altany i nowoczesne WC. Jedyna ruina którą zauważyłem, to były ruiny zamku.

A teraz z innej beczki. Rozbawiła mnie zasłyszana w TMR rozmowa (patrz: ostatni numer „Kluki"), że trąby powietrzne w Rybniku są karą boską za rządy PO. Wobec tego dlaczego najbardziej ucierpiała (i to dwukrotnie!) bazylika pw. św. Antoniego oraz cmentarz? Idąc tym tropem myślenia, dlaczego Pan Bóg karze suszą rolników (głównie wyborców PiS-u), a tym „głupim" mieszczuchom (w większości wyborcy PO) daje piękną pogodę na wczasach? To jest rzeczywiście dziwne.

Jerzy Jankowski

Wieści z desek teatru

We wrześniu Rydułtowskie Centrum Kultury Feniks będzie organizować swój „dzień otwarty". Każdy chętny będzie mógł zwiedzić siedzibę RCK, oraz wziąć udział w przygotowanych przez dyrekcję i pracowników atrakcjach. „Dzień otwarty" RCK odbędzie się 18 września od godz. 17:00. Na odwiedzających czekać będzie prezentacja działających w RCK grup i zespołów, a także spektakl, wystawa i koncert zespołu The Gate. Z pewnością warto w tym dniu odwiedzić naszą wiodącą kulturalną instytucję. Wstęp bezpłatny.

Nim jednak siedziba Centrum Kultury otworzy dla mieszkańców swe podwoje w ramach wspomnianego „dnia otwartego", wcześniej odbędą się jeszcze dwie połączone ze sobą imprezy kulturalne. Obie odbędą się 11 września. Pierwszym wydarzeniem będą warsztaty edukacyjne „Wszyscy jesteśmy męczennikami". Zajęcia przeznaczone są dla młodzieży w wieku 14-18 lat i prowadzone będą w ramach programu Teatr Polska. Stanowią one wprowadzenie do spektaklu „Męczennicy", który odbędzie się w tym samym dniu, o godz. 18:30. Oczywiście chętni mogą wziąć udział tylko w spektaklu, jednak organizatorzy przygotowali dla uczestników warsztatów małą niespodziankę. Młodzież, która weźmie udział w warsztatach ma zapewniony darmowy wstęp na spektakl. Co do samych „Męczenników", to jest to już kolejna sztuka teatralna wystawiana w naszym RCK w ostatnim czasie. Jej wymowa jest bardzo aktualna, bo dotyczy problemu młodego pokolenia w świecie, gdzie w już coraz młodszym wieku trzeba wybierać postawy i wartości na których oprze się swe dalsze życie. Spektakl, którego autorem jest Marius Von Mayenburg wyreżyserowała Anna Augustynowicz.

Na koniec, RCK „Feniks" i Towarzystwo Miłośników Rydułtów zapraszają na Przegląd Zespołów Regionalnych, który odbędzie się 26 września w Sali teatralnej o godz. 16:00. Organizatorem przeglądu jest Towarzystwo Miłośników Rydułtów. Serdecznie zapraszamy!

Łukasz Majer

Filmowy wrzesień w RCK „Feniks"

No i po wakacjach. Czas powrotów do pracy i szkół z błogiego lenistwa. By móc nieco przyjemniej rozpocząć ten okres, zapraszamy wszystkich kinomanów (i nie tylko) do Rydułtowskiego Centrum Kultury, w którego wrześniowej ofercie znalazło się 12 seansów.

Najciekawszą pozycją wydaje się *Karbala* (25-30.09.). Tematem filmu jest autentyczna bitwa o City Hall, która rozegrała się w Iraku od 3 do 6 kwietnia 2004 r. Po utracie łączności z bazą i mając zapasy jedynie na 24 godziny, kilkudziesięciu polskich, bułgarskich i irackich żołnierzy odpierało przez cztery dni bojówki Armii Mahdiego. W wyniku starcia zabili ponad 80 napastników, nie tracąc ani jednego człowieka. Walka ta przeszła do historii jako największa bitwa wygrana z udziałem Polaków po II Wojnie Światowej.

Nie gorzej zapowiada się, zbierający świetnie recenzje, film biograficzny *Amy* (w RCK od 7 do 10.09.). Dzieło Asifa Kapadii ukazuje historię jednej z najbardziej rozpoznawalnych piosenkarek naszych czasów - Amy Winehouse, która odeszła na skutek zatrucia alkoholowego w wieku zaledwie 27 lat.

Muzyk jest również bohaterem dramatu *Idol* (9.09.). Po odnalezieniu listu od samego Johna Lennona, dawna gwiazda estrady (Al Pacino) postanawia zmienić swój hulaszczy tryb życia i naprawić kontakty z rodziną. Dość podobna jest fabuła *Żyć nie umierać* (11-17.09.), gdzie ex-aktor (Tomasz Kot) w ciągu trzech miesięcy stara się uporządkować swoje sprawy, po tym jak zdiagnozowano u niego nieuleczalną chorobę. Odmiany szuka także główna postać *Nieracjonalnego mężczyzny* (4-6.09.). W obrazie Woody'ego Allena, rozczarowany życiem profesor filozofii (Joaquin Phoenix) wdaje się w romans z koleżanką po fachu (Parker Posey) oraz najlepszą studentką na roku (Emma Stone).

Ofertę „dramatyczną" uzupełnia *Anioł* (21-24.09.) oraz *Naginając reguły* (23.09.). W pierwszym z filmów, mieszkańcy libańskiego miasteczka starają się nakłonić rodziców do oddania zakłócającego spokój syna z zespołem Downa do zakładu specjalnego. W drugim obrazie, ojciec uniemożliwia córce wykorzystanie życiowej szansy i wystąpienia wraz z grupą teatralną poza granicami rodzinnego Iranu.

Lżejszy repertuar reprezentuje horror *Sinister 2* (18-20.09.), czyli sequel przeboju sprzed dwóch lat. Na najmłodszych czekają z kolei cztery animacje: ekranizacja najsłynniejszej książki Antoine de Saint-Exupéry'ego, czyli *Mały Książę* (4-10.09.), a ponadto *Barbie i Rockowa Księżniczka* (11-17.09.), *Bystry Bill* (18-24.09) oraz *Hugo i łowcy duchów* (25-30.09.).

Organizator zastrzega sobie prawo do zmian w repertuarze. Szczegóły na stronie www.rck.rydultowy.pl.

Kuba Abrahamowicz

Wakacje z „Naprzodem” Rydułtowy

Lipiec upłynął pod znakiem ,,Lato z piłką”. W zajęciach tych codziennie brało udział około czterdzieścioro dzieci z Rydułtów, a czasami na treningach pojawiały się dzieci z Pszowa i Rybnika. Niestety okoliczne miasta zamknęły na czas wakacji kluby dla dzieci i młodzieży. Akcję tę trenerzy ,,Naprzodu” Rydułtowy wykonywali w ramach wolontariatu.

W sierpniu prawie setka dzieci przebywała na obozie piłkarskim w Milówce. Warunki jakie stworzono nam w ośrodku były rewelacyjne, a kolejki po dokładki jedzenia były normą, gdyż chłopcom po ciężkich treningach dopisywał apetyt. W czasie obozu mieliśmy też dwie wizytacje, jedną z Sanepidu a drugą z Urzędu Miasta Rydułtowy. Swoją obecnością zaszczycili nas pani Burmistrz Kornelia Newy, Przewodniczący Rady Miasta p. Lucjan Szwan oraz Proboszcz Konrad Opitek, którzy obdarowali zawodników słodyczami, za co otrzymali gorące brawa.

Początek sierpnia to też rozpoczęcie nowego sezonu piłkarskiego, który niestety nie zaczął się optymistycznie dla naszej drużyny seniorów, która trzy mecze przegrała a jeden zremisowała.

Zarząd KS Naprzód Rydułtowy

Region biegał i maszerował

9 sierpnia 2015 r. w Rybniku odbył się 13. EDF Maraton Energetyków. Królewski dystans wynoszący 42,195 km został podzielony na aż 14 3-kilometrowych pętli i poprowadzony wokół Zbiornika „Grabownia”. Choć 82 startujących mogło przebiec dowolną liczbę okrążeń, aż 44 z nich zdecydowało się pokonać całą długość w 40 stopniowym upale. Zwyciężył reprezentant organizatora (SBD Energetyk Rybnik) - Artur Roczkowski (3:03:41). Drugi był jego klubowy kolega – Wojciech Holona (3:04:39), a trzeci Krzysztof Szwed z Lublińca (3:10:21). W ramach imprezy przeprowadzono także rywalizację nordic-walking na dowolnym dystansie. Tryumfował Dariusz Czechowski z Żor, który przemaszerował aż 12 pętli (36,195 km) w czasie 4:52:52.

* * *

Dwa tygodnie później, 22 sierpnia w Wodzisławiu przeprowadzono I Nocny Bieg z Gwiazdami. Zgodnie ze swoją nazwą, zawody odbyły się nocą od 21:00 do 22:00. 121 biegaczy ścigało się na dystansie 5 km ścieżkami Rodzinnego Parku Rozrywki „Trzy Wzgórza”. Najszybszym okazał się Mateusz Wolnik z Lysek z rezultatem 17:28. Tuż za nim uplasowali się rybniczanin Adam Kuśka (18:38) oraz reprezentant miasta-gospodarza, Bogdan Bojko (18:45). Jedyna przedstawicielka Rydułtów, Katarzyna Konofał, zajęła 56. miejsce. Bieg zorganizował wodzisławski MOSiR „Centrum”.

Kuba Abrahamowicz

Kartka z kalendarza - wrzesień

- w 1370 roku zm. Król Kazimierz Wielki – ostatni Piast na tronie polskim
- w 1895 roku powstał Związek Polaków w Ameryce
- w 1896 roku urodził się Tadeusz Sygietyński twórca zespołu „Mazowsze”
- w 1904 roku urodził się Józef Pukowiec, Komendant harcerski, zginął w 1942 r.
- w 1912 roku urodził się Leopold Hałaczek inst. ZHP KH Ryd. Zginął w sierpniu 1944 r.
- w 1917 roku urodził się Kubatko Ewald inst. ZHP Rydułtowy, za działalność harcerską zginął w obozie Gusen w 1942 r.
- w 1931 roku zmarł pisarz Adolf Ligoń
- w 1931 roku międzyhufcowe zawody sportowe hufców ZHP I m. Hufiec Rybnik II m. Hufiec Rydułtowy III m hufiec Wodzisław. Zawody odbyły się na stadionie rydułtowskim
- w 1939 roku początek II Wojny Światowej
- w 1939 roku Polacy wysadzili część tunelu kolejowego
- w 1939 roku na cmentarzu w Rydułtowach Niemcy wysadzili pomnik „Powstańców Śląskich”
- w 1939 roku uroczysty pogrzeb tych którzy wysadzili tunel a zginęli na Głożynach
- w 1939 roku przeniesiona została K.H. ZHP Rydułtowy z prywatnego domu p. Ciuraja (obecnie ul. Traugutta) do obecnie byłego Internatu ZSG przy ul. Mickiewicza
- w 1939 roku zginął w kampanii wrześniowej dh, inst ZHP KH Rydułtowy podchorąży WP. Zimny Paweł
- w 1940 roku zwycięstwo polskich pilotów dywizji 302 i 303 w „Bitwie o Anglię”
- w 1941 roku rozstrzelano Helenę Marusarzównę, sportową mistrzynię Polski
- w 1941 roku dh. Józef Skrzek harcmistrz K.H. ZHP Rydułtowy powieszony w Michałkowicach za działalność harcerską
- w 1949 roku powstała organizacja Z.B.oW.iD.
- w 1952 roku urodził się Henryk Cieślik, harcmistrz ZHP długoletni Komendant szczepu, zm. w lipcu 2008 roku
- w 1980 roku Polskie Radio nadało pierwszą transmisję Mszy Świętej z kościoła
- w 1989 roku zmarła Aleksandra Śląska, wybitna aktorka śląska
- w 1993 roku z inicjatywy TMR-u po raz pierwszy obchodzono „Dni Rydułtów”
- w 1994 roku wznowił działalność chór „Cecylia” z inicjatywy Stowarzyszeń Rodzin Katolickich
- w 1995 roku została podpisana współpraca Rydułtów z duńskim miastem Hvidovre
- w 1996 roku zmarł dh. Sikora Leonard, hm. K.H. ZHP Rydułtowy
- w 1998 roku powstała Prywatna Szkoła Muzyczna I stopnia im. Pawła Świętego w Rydułtowach
- w 2001 roku 50-lecie istnienia obchodziło koło SITG Kop. Rydułtowy
- w 2001 roku mieszkaniec Rydułtów A. Zając zajął miejsce w parlamencie
- w 2001 roku rozpoczęto budowę w Rydułtowach „Intermarche”
- w 2002 roku po raz pierwszy odbyła się edycja Festiwalu Dzieci Niepełnosprawnych „To ja”
- w 2004 roku Franciszek Nieć powołany na dyrektora Państwowego Ogniska Plastycznego w Rydułtowach
- w 2005 roku powstała nowa ulica w Rydułtowach „Orlovska”
- w 2008 roku Ochotnicza Straż Pożarna w Radoszowach obchodziła 100-lecie istnienia
- w 2008 roku odbyły się pierwsze dożynki w Rydułtowach gminno-powiatowe
- w 2009 roku dyrektorem LO w Rydułtowach został doktor Piotr Skowronek
- w 2010 roku dyrektorem Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Rydułtowach został mgr. Jacek Stebel

Stanisław Brzęczek

Zostań Super W!

W natłoku napływających z mediów negatywnych informacji chętnie wyławiamy te, które dotyczą bohaterskiej postawy ludzi, czy to wobec siebie nawzajem czy wobec zwierząt. Słuchając informacji o bezinteresownej pomocy nabieramy wiary w ludzi. Podziwiamy ich, zazdrościmy odwagi, zastanawiamy się jak my postąpilibyśmy w podobnej sytuacji. Wydaje się nam, że bohaterowie są poza naszym zasięgiem.

Okazuje się, że każdy z nas może zostać bohaterem. Co roku słyszymy wzruszające historie o ludziach, którzy w okresie świąt zostali obdarowani prezentami przez całkowicie obce sobie osoby. Mowa oczywiście o Szlachetnej Paczce. Trzeba jednak wiedzieć, że równie wielkim bohaterstwem jak ufundowanie komuś najpotrzebniejszych rzeczy, jest praca wolontariusza. To wolontariusz jest tym, który odwiedza rodziny, niesie dobre słowo, otuchę, wiarę w lepsze jutro. To wolontariusz w trakcie rozmowy z rodziną określa jej potrzeby. Wolontariusz Szlachetnej Paczki jest łącznikiem pomiędzy darczyńcą a rodziną oczekującą na paczkę. I na koniec – to wolontariusz widzi radość w oczach ludzi, którym przywozi paczki z wymarzonymi, najpotrzebniejszymi produktami, meblami itp. Czasem jedna rozmowa, gest znaczą dla ludzi więcej niż najdroższy prezent. I na tym właśnie polega największe bohaterstwo wolontariuszy, którzy poświęcają swój prywatny czas, zaangażowanie, nieraz nerwy, by bezinteresownie pomóc obcym sobie ludziom.

Jak co roku tak i teraz trwa nabór wolontariuszy do tegorocznej edycji Szlachetnej Paczki. Każdy może stać się bohaterem, każdy może pomóc. Wszystkich chętnych zapraszamy do kontaktu z Liderką Regionu – panią Moniką Grabarz pod nr. tel.: 517-614-400, lub poprzez Towarzystwo Miłośników Rydułtów. Wystarczy przyjść do naszej siedziby i zgłosić chęć udziału w projekcie. Wolontariusz musi mieć ukończone 18 lat, a wolontariusz wspomagający - 16.

Nie zwlekaj – twój jeden gest może sprawić, że w wielu rodzinach w czasie świąt zagości uśmiech i radość.

Łukasz Majer

Humor, humor, humor!!!

Sędzia na rozprawie rozwodowej:
- Postanowiłem przyznać pańskiej żonie 2 tysiące zł miesięcznie.
- Świetnie, Wysoki Sądzie - odpowiada mąż - Ja też od czasu do czasu dorzucę jej parę złotych od siebie....

Rozmawiają dwie znajome:
- Co to, zmieniłaś miejsce pracy?
- Tak, ze względów zdrowotnych...
- A co ci dolega?
- Mnie nic, ale szefowi robiło się niedobrze na mój widok

Mój dziadek ciągle narzeka,
że koszty życia strasznie wzrosły w dzisiejszych czasach.
Mówi:
- "...pamiętam kiedy byłem młody - mama mi dała 5 złotych na zakupy, a ja wróciłem do domu z pełną reklamówką - wędliny, mleko, chleb, ser, masło, konfitury. A teraz co?! Wszędzie te lustra, te kamery, detektywi...!

Sobotni poranek.
Budzi się dziewczyna u poznanego dzień wcześniej na dysce chłopaka.
Rozgląda się po jego pokoju i mówi
- Ooo, mieszkanie też masz malutkie...

Rzecz dzieje się w czasach, gdy masowo przywożono do Polski powypadkowy złom z Niemiec.
Gość przywiózł coś takiego na lawecie do mechanika - masa pogiętej blachy.
- O w mordę - mówi mechanik - nieźle trzaśnięty. Będzie za dwa tygodnie.
Po tygodniu telefon. Dzwoni mechanik:
- Panie, jest problem. Co to za marka?
- A czemu?
No bo jak bym tego nie klepał, wychodzi przystanek autobusowy...

WSZYSTKO O ZDROWIU

Pomidory - złote jabłka miłości

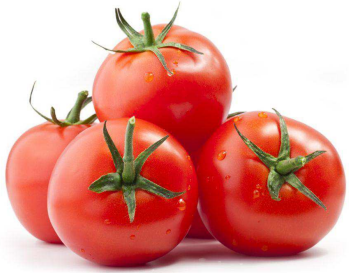

Uprawiali je Indianie w Środkowej i Południowej Ameryce. W XVI w. hiszpańscy żeglarze przywieźli je do Europy, gdzie podbiły hiszpańską i włoską kuchnię. Do Polski przywędrowały wraz z królową Boną.

Włoskie „pomodori" czyli dosłownie „złote jabłka" Francuzi nazwali „jabłkami miłości", gdyż przypisywano im takie same właściwości jak lubczykowi. Właściwości pomidorów doceniane są od ponad 5 wieków. Zawierają niezbędne dla nas mikroelementy: sód, potas, wapń, żelazo, miedź, fosfor, kobalt, magnez i mangan, witaminy: A, B, C i E oraz kwas cytrynowy i jabłkowy. Z powodu tych ostatnich pomidor jest stosowany w kosmetyce. Na bazie kwasów owocowych, które mają wybitnie odmładzające działanie na skórę, firmy kosmetyczne produkują kremy „nowej generacji". Niestety bywają one dość drogie.

Ale świetnym kosmetykiem jest też sam pomidor. Sokiem wyciśniętym ze świeżego, dojrzałego pomidora pokrywamy twarz, po pół godzinie zmywamy. Maseczka ta oczyszcza, wygładza, rozjaśnia i głęboko nawilża skórę, a także ściąga pory, jest doskonałym naturalnym peelingiem. W naturalny sposób usuwa obumarłe komórki naskórka i stymuluje odnowę zawartego w skórze kolagenu i elastyny.

Przepis na maseczkę z pomidora:

1.) Do wykonania maseczki wystarczy nam jeden dojrzały pomidor, z którego wyciskamy sok, a następnie pokrywamy nim całą skórę twarzy na ok. 30 min. Jeśli ktoś woli, może zmiksować miąższ i użyć go do zrobienia maseczki. Po pół godziny przemywamy twarz letnią wodą.

2.) Przygotowujemy 2 pomidory oraz 2 łyżki otrąb pszennych. Na początek myjemy pomidory, kroimy je na ćwiartki i miksujemy na jednolitą masę, po czym dodajemy otręby. Nakładamy na twarz delikatnymi okrężnymi ruchami. Taka maseczka nada naszej skórze świeży wygląd oraz zadziała głęboko oczyszczająco. Dodatkowo, jeśli mamy problem z szorstką skórą na łokciach czy kolanach, również możemy w tych miejscach zastosować ten przepis.

3.) W celu poprawy wyglądu naszej cery, warto jest codziennie rano i wieczorem przecierać twarz plasterkiem pomidora.

Zebrała: B. Majer

Sprawozdanie z prac Policji za miesiąc czerwiec

- dnia 3VI nieznany sprawca dokonał kradzieży kamery zewnętrznej zamontowanej na sklepie „Świeżyzna". Wartość łupu 1 000,00 zł
- dnia 5 VI nieznany sprawca poprzez wybicie szyby w samochodzie osobowym Mitsubishi dokonał kradzieży torebki damskiej z zawartością 1 500,00 zł
- dnia 7 VI nieznany sprawca włamał się do prywatnej posesji i pod nieuwagę właściciela dokonał kradzieży telefonu komórkowego wartości 1 000,00 zł oraz modelu zdalnie sterowanego wartości 1 600,00 zł
- dnia 8 VI pod nieuwagę sprzedającego w sklepie z elektronarzędziami nieznany sprawca dokonał kradzieży wiertarko-wkrętarki o wartości 2 300,00 zł
- dnia 15 VI dwóch sprawców dokonało rozboju na mężczyźnie poprzez użycie siły. Kopiąc go doprowadzili do stanu bezbronności
- dnia 18 VI nieznany sprawca poprzez bicie rękoma po całym ciele mężczyzny spowodował u niego potłuczenie żeber oraz rozcięcie głowy w kilku miejscach
- dnia 18 VI nieznany sprawca dokonał kradzieży z samochodu osobowego dwóch telefonów komórkowych marki Samsung i LG oraz radioodtwarzacza o łącznej wartości 600,00 zł
- dnia 28 VI podczas domowej libacji alkoholowej dwóch mężczyzn pobiło mężczyznę kopiąc go po całym ciele

Sprawozdanie z prac Straży Miejskiej

- nałożono 16 szt. mandatów karnych (mandaty nałożono za: przekroczenie prędkości, niedozwolone parkowanie, spożywanie alkoholu w miejscu publicznym, zaśmiecanie miejsc publicznych)
- udzielono 29 pouczeń (15 drogowych, 14 porządkowych)
- przeprowadzono 11 kontroli posesji dot. odprowadzania nieczystości ciekłych i stałych
- przeprowadzono 20 kontroli dot. zachowania ostrożności przy trzymaniu psów
- podjęto 3 interwencje dot. spalania odpadów (2 – pozostałości roślinne poza c.o., 1- śmieci w c.o.)
- podjęto 1 interwencję dot. umieszczania ogłoszeń w miejscach niedozwolonych
- przeprowadzono 5 kontroli dot. spożywania alkoholu w miejscach niedozwolonych
- przekazano 12 zgłoszeń odpowiednim służbom dot. awarii oświetlenia ulic, uszkodzeń oznakowania pionowego, uszkodzenia nawierzchni ulic lub chodników
- podjęto 4 interwencje dot. zanieczyszczonych terenów, miejsc publicznych oraz ulic
- przeprowadzono 34 kontrole dot. nieprawidłowego parkowania samochodów
- zabezpieczono ruch drogowy podczas wycinki drzew i prac Straży Pożarnej oraz energetyki
- podjęto 3 interwencje dot. zakłócania ciszy nocnej
- przekazano Policji przestępstwo – pijany kierowca
- przeprowadzono 16 kontroli terenów szkół w związku z przebywaniem młodzieży w porze wieczorowo-nocnej
- przeprowadzono 24 kontrole zbiorników wodnych dot. akcji „Bezpieczne wakacje"
- przeprowadzono kontrolę oświetlenia ulicznego
- przeprowadzono kontrolę terenu miasta dot. zniszczeń po nawałnicy
- na bieżąco monitorowano zbiórkę odpadów segregowanych na terenie miasta
- 2 interwencje z monitoringu – spożywanie alkoholu w miejscu publicznym

Zebrał: Stanisław Brzęczek

Wizyta przedstawicieli TMR w Izbie Tradycji w Suminie

W znajdującej się niedaleko Rydułtów Sumienie znajduje się niepozorny budynek kryjący wiele tajemnic. Przy ul. Dworcowej znajduje się bowiem była leśniczówka. W całej swojej historii budynek ten pełnił jednak wiele funkcji z punktem celnym włącznie. Po II Wojnie Światowej budynek trafił do Lasów Państwowych, gdzie pełnił funkcję wspomnianej leśniczówki. Obecnie przekazano go w ręce prywatne, pani Janiny Kuczery, byłej zastępczyni nadleśniczego. I w tym miejscu tworzy się nowy rozdział w historii budynku. Pani Janina wraz ze swoją rodziną włożyła wiele trudu w przekształcenie byłej leśniczówki w izbę tradycji. Przez lata zbiera elementy tradycji śląskiej, wytwory lokalnej manufaktury, stroje, instrumenty, obrazy i wiele więcej.

Na zaproszenie wójta Grzegorza Gryta Prezes TMR Henryk Machnik ja udaliśmy się 29 lipca z wizytą do leśniczówki. To co zastaliśmy w środku przeszło nasze najśmielsze wyobrażenie. Takich eksponatów jakie zgromadziła pani Janina nie powstydziły by się największe folklorystyczne muzea. Każda z izb pełniła inną funkcję, kuchnia, pokój gościnny, pomieszczenia dla służby, poddasze, każde zagospodarowane taki sposób, by jak najwierniej oddać ducha lat minionych, tradycji i zwyczajów epoki. Po zejściu do piwnic od razu dało się zauważyć, że budynek pierwotnie przeznaczony był do innych celów niż tylko leśniczówki. Potężne podmurowania z przepięknymi sklepieniami kolebkowymi. Zrobiło to na nas olbrzymie wrażenie. W podziemiach znajduje się również dobrze zachowana cela dla aresztantów - pamiątka czasów, gdy budynek pełnił funkcję punktu celnego.

Jednak nawet najlepiej wyposażone muzeum byłoby niczym bez dobrego przewodnika. Sumina ma najlepszego. Pani Janina kocha ten budynek, wie na jego temat wszystko i jak sama przyznała, musielibyśmy zostać tam cały dzień żeby mogła nam opowiedzieć wszystko o zgromadzonych przez siebie eksponatach. Ekspresja, pasja i autentyczna radość z możliwości dzielenia się swą olbrzymią wiedzą sprawiły, że wspólnie z Prezesem byliśmy pod olbrzymim wrażeniem i zapewne jeszcze nie raz udamy się do leśniczówki, by usłyszeć resztę historii budynku, a także tradycji, historii, kultury i manufaktury regionu w którym żyjemy. Izba tradycji w Suminie jest najlepszym dowodem na to, że łączenie przez wielu ludzi Śląska tylko i wyłącznie z węglem świadczy o braku wiedzy o kulturze i historii tego regionu Polski.

Łukasz Majer

Martyna Starosta wicemistrzynią Polski Juniorów w szachach błyskawicznych

Martyna Starosta – to imię i nazwisko powinien od dziś znać każdy mieszkaniec naszego miasta. W odbywających się w katowickim „Spodku" zawodach, nasza młoda zawodniczka wystartowała w kategorii szachów błyskawicznych w przedziale wiekowym do 10 lat. Nasza utalentowana zawodniczka rozegrała 11 rund, z czego aż 9 razy odprawiała rywalki z kwitkiem. Dwa razy jej gra zakończyła się remisami, a jeden raz Martyna musiała uznać wyższość przeciwniczki. Pozwoliło jej to zdobyć 9 punktów, dzięki czemu została Wicemistrzynią Polski Juniorów w Szachach Błyskawicznych!

Myśląc o grze w szachy wyobrażamy sobie starszych ludzi siedzących godzinami nad jedną partią. Dlatego też obserwowanie gry w szachach błyskawicznych może być dla postronnych osób szokiem. Cała partia trwa 6 minut, a każda z zawodniczek na swój ruch ma zaledwie… 4 sekundy! Trzeba więc w ułamku sekundy wymyślić strategię i zareagować na ruchy przeciwnika. Tym większe brawa należą się Martynie Staroście, która w tak młodym wieku potrafi rozgrywać tak szybkie gry w sposób perfekcyjny. W całym turnieju udział wzięło 940 zawodników i zawodniczek.

Należy również przypomnieć, że Martyna Starosta nie jest w środowisku szachowym postacią anonimową. W ubiegłym roku była dwukrotnie mistrzynią w kategorii wiekowej do lat 8. Martyna na zawodach reprezentuje klub UKS „Ognisko" Rydułtowy, a jej obecnym trenerem jest Marcin Wałach.

Łukasz Majer

Wyprawa szlakiem Orlich Gniazd

17 VIII 2015 Towarzystwo Miłośników Rydułtów zorganizowało wycieczkę na Jurę Krakowsko-Częstochowską. Celem wyprawy były dwa zamki. Odrestaurowany zamek w Bobolicach, znajdujący się na tzw. Szlaku Orlich Gniazd czyli zamków obronnych osadzonych na wysokich skałach, trudnych do zdobycia. Drugim zamkiem na trasie wycieczki były ruiny zamku w Siewierzu. Tam też wycieczka zatrzymała się na obiad oraz zwiedzanie historycznego rynku miasta. Warto nadmienić, że zarówno do posiłku jak i na trasie przejazdu cały czas wycieczkowiczom towarzyszył akordeonista Grzegorz Szyra. Jego talenty muzyczne sprawiły, że w autobusie panowała wesoła, biesiadna atmosfera, a podróż się nie dłużyła. Wycieczka odbyła się przy wsparciu Urzędu Miasta i Klubu Emeryta. Zapraszamy do zapoznania się z fotorelację. Zdjęcia wykonywali: Łukasz Majer, Alicja Pawełek, Henryk Machnik.

Łukasz Majer

Enigma

16 VIII 1905 roku w Bydgoszczy urodził się Marian Rejewski, polski matematyk, jeden z członków zespołu, który w 1932 r. złamał kod Enigmy.
Maszynę szyfrującą opatentował w 1919 roku Holender Hugo Koch. Patent został sprzedany do Niemiec i upowszechnił się we wszystkich rodzajach wojsk, w formacjach SS, służbie bezpieczeństwa i w wywiadzie. Maszyną posługiwano się także przy kontaktach pomiędzy państwami „Osi".

W 1929 roku w Poznaniu powstała filia Biura Szyfrów Sztabu Głównego WP. Zatrudniała wybranych studentów Instytutu Matematyki Uniwersytetu Poznańskiego. Pierwszy sukces przyszedł w 1932 r., gdy zespół, w skład którego obok Rejewskiego wchodzili Jerzy Różycki i Henryk Zygalski, ustalił system kodów i szyfrów, wewnętrzną strukturę Enigmy i system połączeń podzespołów. W ściśle tajnych warunkach powstało 15 kopii niemieckiej maszyny szyfrującej.

5 IX 1939 r. Biuro Szyfrów zostało ewakuowane do Rumunii, a następnie do Francji. W 1942 r. polskich specjalistów przerzucono do Anglii. Poznanie szyfrów Enigmy umożliwiło aliantom rozpoznanie i uprzedzenie wielu akcji wroga.

Marian Rejewski powrócił do Polski w 1946 r. Przez lata pracował w fabryce. W 1967 r. napisał pierwszą część wspomnień o pracy w Biurze Szyfrów. Książka została zdeponowana w ówczesnym Wojskowym Instytucie Historycznym i do dziś nie ukazała się drukiem. W 1973 r. ujawniono po raz pierwszy informację o udziale Polaków w rozszyfrowaniu Enigmy. Dopiero wtedy, czyli pod koniec życia mógł powrócić do tematyki Enigmy, próbując ujawnić prawdę o złamaniu jej szyfrów. Zmarł 13 II 1980 r.

W 2002 roku w Blatchley Park odsłonięto tablicę z napisem (po polsku i angielsku): *„Tablica ta upamiętnia pracę Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego i Henryka Zygalskiego – matematyków polskiego wywiadu, którzy pierwsi złamali kod Enigmy. Ich praca ogromnie pomogła kryptologom w Bletchley Park i przyczyniła się do zwycięstwa aliantów w II Wojnie Światowej."*

Zebrał: Łukasz Majer

Harcerskie wakacje

Długo wyczekiwane, wymarzone , wyśpiewane wakacje pod namiotem już za nami !

Harcerze naszego Hufca spędzali je w Głuchołazach pośrodku Gór Opawskich i w Jeleśni – uroczym zakątku żywiecczyzny. Miejsca te okazały się być świetnym schronieniem przed żarem płynącym z nieba tego lata . Basen , lodowata górska rzeka w nielimitowanych dawkach , a do tego gry, podchody, wieczorne ogniska i radosne zabawy bez końca to atrakcje jakich doświadczali uczestnicy naszych obozów.

Dzięki usilnym staraniom udało nam się pozyskać fundusze z kuratorium śląskiego, dzięki czemu 30 osobowa grupa dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych, zastępczych , w domach dziecka wypoczywała zupełnie za darmo , korzystając z licznych atrakcji Ośrodka „Banderoza " w Głuchołazach. Do tej grupy rekrutowaliśmy dzieci z całego powiatu wodzisławskiego, chętnych byłoby jeszcze wiele !

Urząd Miasta Rydułtowy po raz kolejny włączył się w nasze działania dofinansowując pobyt 60 osobowej grupy obozowiczów z Rydułtów , o pozostałą kwotę musimy jeszcze postarać się bardzo , by zrekompensował nam WFOŚ i GW w Katowicach.

Na organizowanych przez nas obozach wypoczywało łącznie ok. 160 dzieci z terenu naszego powiatu oraz gościliśmy w Jeleśni 130 harcerzy z Elbląga. To duże przedsięwzięcie nie udałoby się gdyby nie zaangażowanie naszej kadry instruktorskiej poświęcającej swoje urlopy wypoczynkowe , by sprawić radość najmłodszym. Serdecznie dziękuję wszystkim wolontariuszom dzięki którym bezpiecznie i radośnie zrealizowaliśmy kolejną Harcerską Akcję Letnią !

Zachęcam do zajrzenia do naszej galerii zdjęć na stronie hufcowej – pozostały nam już tylko wspomnienia !

CZUWAJ !

Hm. Barbara Komarek

Komendantka Hufca ZHP „Błękitne Niebo" w Rydułtowach

W Dzimierzu dożynki gminne i sołeckie.

Tegoroczne dożynki gminno-sołeckie odbyły się w Dzimierzu. Organizatorami byli sołtys Dzimierza Gabriel Patron wraz z Radą Sołecką, Wójt Gminy oraz miejscowe organizacje społeczne. Mszą świętą w Kościele Parafialnym w Pstrążnej rozpoczęto uroczystości dożynkowe. Barwny i urozmaicony korowód przemieścił się później niemal przez całą wieś Dzimierz na boisko LKS-u. Tam Sołtys wraz z Przewodniczącą KGW Małgorzatą Surmą serdecznie powitali licznie przybyłych mieszkańców Gminy oraz zaproszonych gości, a starostowie dożynek Bogusława Taszka i Marek Przybyła wręczyli tradycyjne bochny chleba wójtowi Grzegorzowi Grytowi oraz wicestaroście Markowi Profasce.

Tegoroczne dożynki, poza gospodarzami Gminy z Wójtem i Przewodniczącym Rady Gminy Grzegorzem Dudkiem na czele, zaszczycili swoją obecnością parlamentarzyści – Marek Krząkała, Bolesław Piecha i Czesław Sobierajski, duchowni – ks. dziekan Marek Kirszniok i proboszcz Edward Fórmanowski, kierownik rybnickiego oddziału Agencji Re-

strukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Marek Kolorz wraz z pracownikami Oddziału pp. Katarzyną i Adrianem Granicznymi a także wiceprezes Zarządu Wojewódzkiego Związku OSP druh Andrzej Grzenia. Wśród uczestników Dożynek nie zabrakło oczywiście radnych i sołtysów.

Organizatorzy zaproponowali uczestnikom rolniczego święta wiele atrakcji – dla ciała i dla ducha. Bogato zaopatrzone punkty gastronomiczne zadbały o te pierwsze a program rozrywkowy winien zaspokoić gusta wszystkich świętujących – od maluchów po seniorów. Dominowały elementy śląskie i disco polo, było można pośpiewać i potańczyć a na koniec podziwiać efektowny pokaz pirotechniczny. Nad bezpieczeństwem czuwali jak zwykle druhowie z OSP Dzimierz.

Krzysztof Kluczniok

Do Darkovic na dwóch kółkach

Partnerskie i przyjazne stosunki łączące Gminę Lyski z czeską Gmina Darkovice trwają już od 2007 roku. Są one możliwe dzięki członkostwu Gminy Lyski w Stowarzyszeniu Gmin Dorzecza Górnej Odry, w którym to wójt Grzegorz Gryt pełni funkcję Wiceprezesa Zarządu. Stowarzyszenie, będące polską częścią Euroregionu Silesia, powstało w 1998 roku a Lyski są jedną z siedmiu gmin założycielskich. Obecnie do Stowarzyszenia należy 19 gmin.

W dniach 31 lipca – 1 sierpnia, w ramach tzw. „małych grantów", OSP Lyski we współdziałaniu z Urzędem Gminy oraz jednostkami gminnymi zorganizowała rajd kolarski „Do Darkovic na dwóch kółkach". Jest to nawiązanie do pierwszego, z 2007 roku, projektu „Po Lyskach na dwóch kółkach". Tym razem uczestnicy rajdu musieli pokonać malowniczą trasę z Lysek do Darkovic licząca ponad 30 km. Spod Urzędu Gminy w Lyskach 31 lipca wyruszyła grupa cyklistów w kierunku granicy z Republika Czeską. Bez większych problemów rowerzyści pokonali tą trasę asekurowani przez lyseckich strażaków. Na miejscu doszło do spotkania z 20 kolarzami darkowickimi oraz włodarzami obydwu Gmin – Grzegorzem Grytem i Danielem Kocianem. Po posiłku polsko-czeska grupa rowerowa ruszyła w dalsza trasę by poznać najciekawsze miejsca Darkowic i okolicy. Duże wrażenie na polskich uczestnikach rajdu zrobiły potężne fortyfikacje sprzed II Wojny Światowej z dużą ilością bunkrów, schronów, umocnień i zasieków oraz znajdującymi się wśród nich czołgami. W samych Darkovicach podziwiano piękny kościół, ciekawą zabudowę miejscowości, straż pożarną oraz siedzibę samorządu. Wieczorem na terenie rekreacyjnym obok miejscowego domu kultury miał miejsce integracyjny grill. Pełni wrażeń i trochę zmęczeni rajdowcy przespali się w pomieszczeniach domu kultury. Po porannym posiłku wyruszyli w drogę powrotna do Lysek.

Rajd spełnił kilka założeń ujętych w projekcie lyseckich strażaków. Przede wszystkim dał chętnym możliwość aktywnego spędzenia czasu na dwóch kółkach wraz z poznaniem ciekawej transgranicznej trasy rowerowej oraz atrakcji historycznych, przyrodniczych i krajobrazowych zza naszej południowej granicy. Na pewno, kolejna już, wizyta w Darkovicach zacieśni znakomicie rozwijającą się współpracę tych dwóch śląskich gmin znajdujących się w dwóch państwach!

Krzysztof Kluczniok

Historia pewnego domu cz. 5

Należałem do Kółka Polskich Gimnazjalistów razem z bratem Emanuelem. Do kółka należeli też: Franciszek Adamczyk, Zbigniew Biały, Kustosz(?) [nieczytelnie] (– który potem studiował prawo na Uniwersytecie Poznańskim i około 1925r został znaleziony w Warcie, prawdopodobnie ktoś go utopił). Razem z Franciszkiem Adamczykiem uczęszczaliśmy na język polski i historię Polski do żony notariusza dr Różańskiego. Razem urządzaliśmy przedstawienia w Rydułtowach, Czernicy i okolicznych wioskach. Czynny udział w przedstawieniach brali także: Chrószcz Marta, Zofia Żyłowa, Agnieszka Demlowa, Jan i Jadwiga Szewczyk (Kwiatoniowa), Elżbieta i Maria Mandrysz, Ernest Szymroszczyk, Fójcik W; no i bracia Stefan i Wacław. Muzyką i śpiewem kierował Szlachta.

U nas w domu też odbywały się próby amatorskiego zespołu teatralnego. Na przedstawieniach w Rydułtowach i Czernicy sala była zawsze przepełniona. Niemieckie bojówki próbowały nam przeszkodzić, ale nasi chłopcy się nie dali. Sceniczne imiona tak przywarły do wszystkich, że po nich ich wołano.

01 maja 1919 roku odbył się pochód do Rybnika. Na przedzie szły dzieci, później mężczyźni ze sztandarami, organizatorzy, młodzież P.O.W; wszyscy z odznakami. Gospodarze na umajonych wozach, kobiety w odświętnych strojach śląskich, rowerzyści z wplecionymi w koła wstęgami z biało-czerwonej bibuły. Pochód zamykali jeźdźcy na koniach. Z uzd powiewały biało-czerwone wstęgi. Po drodze dołączył do nas pochód z Pszowa. To była naprawdę imponująca manifestacja. Grentzschutz patrzył na nas przez szyby okien w Rydułtowach i Rybniku. Wszystkimi drogami ciągnęły pochody do Dołu Glinianego przy ulicy Gliwickiej w Rybniku. Przyszły pochody z całego powiatu rybnickiego. Tam przemawiał dr Biały i dr Różański. Tłum domagał się przyłączenia Śląska do Polski. Uchwalono rezolucję z żądaniem przyłączenia Górnego Śląska do Polski. W drodze powrotnej (w pobliżu dawnego internatu Zasadniczej Szkoły Górniczej) zaatakował nas Grentzschutz. Chcieli nam odebrać odznaki polskie, jednak wobec energicznej obrony uczestników pochodu nie udało im się. Po kilku dniach aresztowano w Rybniku dr Białego i dr Różańskiego, maltretowano ich publicznie.

Na podstawie pozostawionych rękopisów opracowała Świetlana Ciesielska

Historia okolicznych parafii - Krzyżkowice

Krzyżkowice – dzielnica miasta Pszowa od strony północno-zachodniej. Obecnie w Krzyżkowicach znajduje się Kościół, Szkoła Podstawowa, Publiczne Przedszkole, filia biblioteki miejskiej, Ochotnicza Straż Pożarna, boisko oraz przy ul. Dworskiej znajdują się zabudowania byłego dworu. Dzielnice sąsiadujące z Krzyżkowicami to: Kornowac, Lubomia, Kalwaria Pszowska, Pszowskie Doły od strony Kopalni i Rydułtowy. Nazwa miejscowości pochodzi od polskiego słowa „Krzyż" z niemieckiego „Kreuzenort", czyli „Krzyżowa miejscowość". Ze znanych osobowości urodzonych w Krzyżkowicach to Franciszek Chrószcz – śląski Drzymała oraz Leopold Hałaczek.

Kościół – od wieków mieszkańcy Krzyżkowic należeli do parafii pszowskiej. Poświęcenie pierwszego Kościoła w Krzyżkowicach odbyło się w 1934 roku. A jak do tego doszło? Otóż: działkę pod budowę Kościoła w 1933 roku przekazał - ofiarował Jan Bugdoł a działkę pod cmentarz z zamianą na inną przekazał Karol Szolc. Koszt budowy szacowano na 102 000 zł. Gwarectwo Węglowe „Charlotte" przekazuje grunt 26 mórg dla przyszłego proboszcza. Zwózkę materiałów budowlanych rozpoczęto 10 stycznia 1934 roku. Po trzech miesiącach przystąpiono do zalewania gruntów. W kwietniu położono pierwsze cegły pod budowę świątyni. W tym samym roku 8 grudnia Ksiądz Kanonik Mikołaj Knosala z Pszowa poświęcił Kościół pod wezwaniem „Najświętszego Serca Pana Jezusa" w Krzyżkowicach. W kwietniu 1935 roku mianowano Księdza Wojciecha Urbana wikarego z Pszowa rektorem parafii w Krzyżkowicach. Dnia 3 listopada tego samego roku Ks. Urban zostaje mianowany jako administrator. Pierwsza wizytacja odbyła się 9 czerwca 1936 przez Ks. Biskupa Bromboszcza, podczas której został poświęcony cmentarz. W tym samym czasie Ks. Urban ukończył budowę probostwa, oraz budowę dwóch bocznych ołtarzy. Rozpoczął również budowę budynku gospodarczego oraz tzw.: „marowni", ogrodził parkanem kościół i cmentarz, a w kościele zamontował ławki dla wiernych. W czasie budowy probostwa Ks. Urban mieszkał prywatnie u państwa Absalon przy ulicy Okrzei. Podczas pobytu Ks. Urbana zamontowane zostały cztery dzwony. Jeden to dar górników pod nazwą „Barbara", drugi zafundowali Ks. Urban. Ministranci i Kościelni a nazwali go „Antoni", trzeci dzwon o nazwie „Matki Boskiej" zafundowała gmina Pszów. Czwarty o nazwie „Izydor" zafundowali rolnicy oraz Kupcy. Sygnaturka została przeniesiona z Kapliczki św. Jana Nepomucena na wieżę Kościoła. Wszystkie dzwony zostały poświęcone w maju 1937 roku przez Ks. Biskupa Józefa Bieńka. Pierwszym proboszczem w Krzyżkowicach zostaje mianowany Ks. Karol Pilawa dnia 10 lutego 1938 roku.

Przed II wojną światową zostały zamontowane organy. Natomiast 3 marca 1942 roku okupant hitlerowski zabrał trzy dzwony. Pozostał jedynie dzwon o nazwie „Izydor" oraz sygnaturka. W czasie działań wojennych kościół został częściowo uszkodzony. W okresie represji stalinowskiej zostaje aresztowany Ks. Proboszcz Pilawa. 1 października 1956 r. powraca z więzienia. Od tego czasu zostały wykonane

wszystkie zaniedbania powstałe pod nieobecność Księdza Proboszcza. Od lipca 1971 nominacje proboszcza otrzymał Ks. Paweł Hahn. Od 1978 urząd proboszcza przejął Ks. Zdzisław Paszenda. Jubileusz 50-lecia parafii obchodzono 1 lipca 1984 roku. W maju 1987 zmarł w Lublińcu Ks. Karol Pilawa. W 1993 roku parafia liczyła 3 750 osób. Od lipca 2000 r. roku nowym proboszczem zostaje Ks. Ryszard Anczok do 2009 roku. Od lipca 2009 roku proboszczem zostaje Ks. Andrzej Pyrsz.

Stanisław Brzęczek

Co każda kobieta powinna przed 70-tką!

1. *Zwiedzić New York*
2. *Rzym*
3. *Pragę*
4. *Powrócić w strony przodków*
5. *Zdobyć równowagę ciała i duszy*
6. *Z męża zrobić kucharza*
7. *Odwiedzić masażystę*
8. *Na paluszek założyć brylant*
9. *Relaks w weekend*
10. *Napić się wódki*
11. *Oszczędzać na ślub córki*
12. *Pływać w morzu*
13. *Zdobyć szczyt*
14. *Wciąż pozostawać sobą*
15. *Trzeba też matką chrzestną zostać…*
16. *Umieć sobie w oczy spojrzeć*
17. *Życia bez kredytu*
18. *Wiedzieć tyle, by nie pytać*
19. *Mieć swoje zdanie*
20. *Zostać miss mokrego podkoszulka*
21. *Życia bez zmartwień i smutków*
22. *Mieć w sobie radość*
23. *Mieć w sobie odwagę*
24. *Wiary w człowieka*
25. *Nadziei w życiu*
26. *Wtulenia w ramiona męża*
27. *Fiata 500*
28. *Złotej jesieni*
29. *Lata zimą*
30. *Wypadu do SPA*
31. *Prawdziwych przyjaciół*
32. *Stanowczości*
33. *Zdrowego egoizmu*
34. *Syna*
35. *Złotej rybki*
36. *Szalonej nocy*
37. *Spontaniczności*
38. *Hollywodzkiego uśmiechu*
39. *Durch końskiego zdrowia*

Zebrał: Bogumił Kosowski

Festyn Rodzinny w Radoszowach

W niedzielę 23 sierpnia odbył się Festyn Rodzinny przy Parafii Św. Jacka w Radoszowach. Impreza Parafialna rozpoczęła się o godz. 15.30 przy Probostwie. W tegorocznym programie każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Przybyli na festyn mieszkańcy mogli skosztować swojskich wypieków oraz posilić się kiełbasą z grilla. Dla najmłodszych widzów przygotowano bajkę „Gospodarz i Juroszek" w wykonaniu Bajkowych Skarbków Śląska. Wystąpiła także grupa taneczna „Dżepetto Squad". Wystąpiła również kapela góralska „Zwyrtni" z Koniakowa, która swoją muzyką dodała imprezie nieco góralskiego klimatu. Wystąpił także znany śląski satyryk, pisarz i autor książek związanych z kulturą i kuchnią śląską Marek Szołtysek, który omówił kilka ciekawych aspektów dotyczących gwary śląskiej i nie tylko. Gwiazdą wieczoru był duet dziewczyn znanych ze śląskich list przebojów Claudii i Kasi Chwołka. Można było posłuchać nie tylko hitów z ich płyty ale także śląskich wiązanek. Organizatorami festynu było Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Radoszowik", Klub Przyjaciół „Nowsi", parafia pw. św. Jacka w Radoszowach oraz Urząd Miasta Rydułtowy.

Wojciech Stołtny

PODZIĘKOWANIA

W imieniu Zarządu TMR-u składam gorące podziękowania osobom, które aktywnie włączyły się w przygotowanie stoisk i realizację programu artystycznego TMR na Święcie Stowarzyszeń w ramach Dni Rydułtów: państwo Piła, Kornelia i Andrzej Wesoły, Łukasz Raczyński wraz z rodzicami, zespołowi męskiemu „Miłośnicy", „Ciaprokom", „Rzuchowiankom", zespołowi „Kalina", zespołowi Country z Czech, oraz: Alicji Pawełek, Stefanii Stebel-Swoboda, Róży Machnik, Alicji Kołodziej, Weronice Kosowska, Reginie Kałuża, Barbarze Pałka, Elżbiecie Jankowskiej, Krystynie Gajda, Joannie Rusok, Genowefie Habram, Elwirze Jędrośka, Urszuli Hajto, oraz Eugenii Bluszcz, oraz grupie mężczyzn: Henrykowi Mańka, Jerzemu Jankowskiemu, Mariuszowi Steblowi, Bogumiłowi Kosowskiemu, Jerzemu Majerowi, Krystianowi Gajda, Piotrowi Lipinie, Adolfowi Widera, Ryszardowi Malerz, Janowi Swoboda, Erwinowi Kosteczko, oraz śpiewakom. Szczególne podziękowania kieruję do fotoreporterów naszej gazety „Kluka" z Redaktorem Naczelnym Łukaszem Majerem na czele.

Prezes TMR
Henryk Machnik

„AFS - Szkoła Wolna od Uzależnień. Innowacyjny projekt walki z uzależnieniami od alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży”

Niepokojące dane płyną z raportów dotyczących zachowań ryzykownych podejmowanych przez młodzież szkolną. Do najbardziej powszechnych zaliczane są spożywanie alkoholu, palenie papierosów, używanie narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. Według ogólnopolskiego badania pn. „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną”1 ponad 87% 15-16 latków i ponad 95% 17-18 latków spożywało alkohol przynajmniej raz w życiu. Papierosów spróbowało 57,2% gimnazjalistów i 70,9% uczniów starszych. Z marihuaną lub haszyszem eksperymentowało 24,3% respondentów młodszych i 37,3% starszych. Alarmujące są informacje dotyczące tzw. „dopalaczy”. Jest to grupa substancji lub ich mieszanek o rzekomym lub faktycznym działaniu psychoaktywnym. Są wśród nich te pochodzenia zarówno syntetycznego jak i naturalnego. Dopalacze są nieprzewidywalne i bardzo łatwo je przedawkować. W ostatnim czasie w wyniku zatrucia tymi środkami zmarło wiele osób.

Okres dojrzewania to trudny czas, moment buntu i chęci udowodnienia własnych racji rodzicom, nauczycielom i innym dorosłym. Sięganie po środki psychoaktywne może być poszukiwaniem nowych wrażeń, próbą ucieczki czy chęcią zaimponowania rówieśnikom. Częstą przyczyną używania alkoholu, papierosów i narkotyków są problemy osobiste, presja otoczenia, dążenie do akceptacji przez grupę czy też zwykła ciekawość. Istotnym negatywnym czynnikiem w procesie rozwoju uzależnienia u osób młodych jest oddziaływanie substancji psychoaktywnych na wciąż rozwijający się organizm. Wszystkie środki psychoaktywne oddziałują na układ nerwowy, wpływają na chemiczne procesy mózgu, co w połączeniu z niedojrzałym układem nerwowym powoduje większą skłonność do uzależnienia oraz większą skalę negatywnych czynników, których skutki mogą być odczuwane przez całe życie.

W odpowiedzi na zagrożenia wynikające z powiększającego się zakresu występowania problemu oraz obniżania się wieku inicjacji sięgania po środki psychoaktywne wychodzimy z inicjatywą programu „AFS - Szkoła Wolna od Uzależnień. Innowacyjny projekt walki z uzależnieniami od alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży”. Jego głównym celem jest diagnozowanie stopnia używania alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy i innych substancji 1 Instytut Psychiatrii i Neurologii J. Sierosławski: Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2011 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD „AFS - Szkoła Wolna od Uzależnień. Innowacyjny projekt walki z uzależnieniami od alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży”. facebook.com/Kampania.AFS info@mrw-poland.pl www.mrw.org.pl/afs tel. 32/4202708 2 psychoaktywnych przez młodzież szkolną. W tym celu uczniowie przystąpią do badania online i odpowiedzą na szereg pytań dotyczących ich doświadczeń związanych ze stosowaniem środków psychoaktywnych, oceny czynników wpływających na rozpowszechnienie używek oraz wiedzy na temat zagrożeń wynikających z ich zażywania. Wyniki badania staną się punktem wyjściowym do konstruowania programów profilaktycznych. Każda szkoła otrzyma raport prezentujący wyniki w danej placówce, również z wyodrębnieniem danych dla odrębnych klas. Możliwe będzie porównywanie trendów na przestrzeni lat oraz sprawdzenie jak wygląda sytuacja danej placówki w porównaniu do wyników ogólnopolskich. Porównywalność wyników zapewnia metodologia spójna z badaniem ESPAD2 . Kluczem do oceny skuteczności podjętych działań zaradczych będzie diagnoza wtórna umożliwiająca porównanie wyników z poprzednimi. Na jej podstawie możliwie będzie rozszerzenie działań zaradczych lub wyznaczenie zupełnie nowych kierunków stosowanej profilaktyki. Innowacyjność projektu polega na nieograniczonym dostępie do narzędzia oraz indywidualizacji wyników.

Wykorzystanie aplikacji komputerowej zwiększy poczucie anonimowości pozytywnie wpływając na rzetelność udzielanych odpowiedzi. Formularz jest automatyczny co uniemożliwia popełnienie błędu podczas jego wypełniania. Wyniki zostaną poddane analizie z wykorzystaniem profesjonalnego programu statystycznego, a opracowaniem raportów zajmą się specjaliści z dziedziny socjologii i psychologii. W składzie zespołu badawczego znajdują się również osoby z doświadczeniem w pracy z młodzieżą oraz w terapii uzależnień. Pierwsza edycja programu rozpoczyna się wraz z nadejściem nowego roku szkolnego i potrwa do czerwca 2016 roku.

Wraz z rozwojem naszego programu w platformie pojawiać się będą nowe funkcjonalności. Dostępne będą materiały edukacyjne skierowane do dyrekcji, nauczycieli i innych osób odpowiedzialnych za działania profilaktyczne. Prezentowane zostaną filmy informujące o negatywnych skutkach spożywania alkoholu, papierosów, narkotyków i pozostałych substancji psychoaktywnych. Planowane są również działania polegające na indywidualnym dostosowaniu działań profilaktycznych dla każdej placówki oświatowej. Rekomendacje będą udzielane na podstawie przeprowadzonych diagnoz przez specjalistów do 2 The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs jest projektem opartym na współpracy sieci niezależnych zespołów badawczych z ponad czterdziestu krajów europejskich. Jest to największy ponadnarodowy projekt badawczy na świecie w zakresie używania substancji przez dorastających. „AFS - Szkoła Wolna od Uzależnień. Innowacyjny projekt walki z uzależnieniami od alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży”. facebook.com/Kampania.AFS info@mrw-poland.pl www.mrw.org.pl/afs tel. 32/4202708 3 spraw uzależnień. Zaprezentujemy przegląd książek i czasopism dotyczących problemu alkoholowego i narkotykowego. Zakres oraz rozszerzanie funkcjonalności platformy będzie warunkowane powodzeniem pierwszej edycji projektu.

Założeniem kampanii „AFS – Szkoła Wolna od Uzależnień" jest przeciwdziałanie niepożądanym zachowaniom ryzykownym, takim jak sięganie po alkohol, papierosy czy narkotyki, które są obecne w każdej szkole. Efektem naszej pracy będzie innowacyjna platforma umożliwiająca bieżący pomiar natężenia zjawiska używania środków psychoaktywnych przez uczniów. Patronat medialny nad naszym projektem objęła telewizja TVP Katowice, kolejni partnerzy to m.in.: Radio Lublin, Radio Olsztyn, Nasze Piaseczno, Nowiny Nyskie, Fundacja Strefa Trzeźwych Myśli, Fundacja Instytut Spraw Rodziny. W dalszym ciągu dołączają nowi partnerzy instytucjonalni i indywidualni. Cieszy nas tak duży odzew organizacji o zróżnicowanych profilach działalności. Wskazuje to, że problem używania substancji psychoaktywnych przez młodzież jest ważny i wymaga podejmowania stanowczych działań. Wierzymy, że oddajemy w ręce dyrekcji szkół nowoczesne narzędzie do walki z uzależnieniami młodzieży. Profilaktyka oraz dopasowanie skutecznych programów zapobiegających szerzeniu się używania alkoholu, papierosów oraz narkotyków (w tym dopalaczy) powinna zawsze rozpocząć się od precyzyjnej diagnozy problemu.

Anna Sojka

Zawody na RAFIE

W sobotę 22 sierpnia na Rydułtowskiej Fikołkowni „RAFA" pod czujnym okiem grupy BXP Event Mateusza Małysy odbyły się zawody na rolkach, deskorolkach, rowerach BMX w kategoriach open i pro. W zawodach wzięli udział zawodnicy z całego województwa śląskiego. Impreza trwała od godz. 14:00 do 17:00. Wg. planów miała potrwać godzinę dłużej, jednak ze względu na nagłe załamanie się pogody zawody zostały przerwane dla bezpieczeństwa zawodników. Więcej zdjęć z imprezy na naszym profilu na Facebooku. Zachęcamy do odwiedzin!

Wojciech Stołtny

Remont ulicy Ligonia

Trwa remont ul. Ligonia na odcinku obok RAFY. W chwili obecnej wygląda to tak:

Gdzie można kupić „Klukę"?

- Intermarche Rydułtowy, ul. Bema 90
- F.H.U. „Tabak", ul. Ligonia 3
- ZZG przy KWK Rydułtowy, ul. Leona
- F.H.P.U. Maria Karasek, ul. Plebiscytowa 48
- Sklep Wielobranżowy M. Święcicki, ul. Radoszowska 61
- Petrol Point Group Migrex Sp. z o.o., ul. Raciborska 275
- Foto „Sycha", ul. Bema 22
- Handel Hurt. I Detaliczny K. Pawełek, Traugutta 264
- „Lemaro" Sp. J., ul. Szczerbicka 54
- Piekarnia Maciuga Jan, ul. Krzyżkowicka 150, Pszów
- Sklep Ogólnospożywczy Ewa Łaciok, ul. Plebiscytowa 26
- Sklep Wielobranżowy Elwira Hajduczek, ul. Traugutta 255
- Nowalijka Sp. z o.o., ul. Ligonia 16
- Handel Art.. Przemysł. Weronika Nowak-Szynk, ul. Ofiar Terroru 41
- Urząd Gminy Lyski, ul. Dworcowa 1 A, Lyski

Najserdeczniejsze życzenia urodzinowe dla

Krystyna Garbas
Krystyna Gwoździk
Jan Krajczok
Zenon Leks
Teresa Maciejewska
Jerzy Majer
Antoni Piła
Jerzy Salwiczek
Jan Swoboda
Edyta Zając

WSZYSKIEGO NAJLEPSZEGO!!!

Składa Zarząd TMR – u i Redakcja „Kluka"

Moje rozważania

Panująca susza zmusza do refleksji i decyzji. Decyzji w sprawie odbiorów odpadów zielonych z posesji w tym roku podejmować nie trzeba, bo rozwiązała to susza, ale problem istnieje. Rad jestem, że nasza inicjatywa wyrażona w projekcie „Czysta woda - zielone Rydułtowy" poprzez konkurs „Budujemy zbiorniki na wodę deszczową" oraz zadanie „Chronimy cieki wodne" wpisuje się w ten poważny problem braku wody.

Ilość właścicieli, którzy zbudowali zbiorniki i dzięki temu mogli skorzystać z wody do podlewania ogródków no i uzyskać oszczędności z tytułu mniejszego poboru wody z sieci świadczy, ze nasi Mieszkańcy poważnie podeszli do tego problemu. Niestety nasze kontrole cieków wodnych do Nacyny i Suminki pokazują, że nadal musimy prowadzić batalię o czystość tych cieków. Odprowadzane przez niektórych mieszkańców ścieki i zalegające tam śmieci i odpady (co potwierdzamy licznymi zdjęciami) zgłaszamy jako poważny problem do rozwiązania przez nasze Władze Miasta ale i Władze okolicznych gmin.

Susza to problem nie tylko dla rolników ale za to lato dla wypoczywających mamy jak nigdy. I nic dziwnego, że nad zbiornikami wodnymi oraz wzdłuż rzek wypoczywało mnóstwo ludzi. Ubytki wody w stawach, jeziorach, rzekach niestety uwydatniły problem ich zanieczyszczeń. Patrzenie na te ogromne śmietniki winno nam uzmysłowić, że w całym kraju trzeba podjąć zdecydowaną walkę ze śmieciami. Samo sprzątanie ulic i placów nie wystarczy!

Mimo letnich wyjazdów mieszkańców na wczasy miasto nie opustoszało i trochę zastanawia nas bierność tych co zostali. Bo jakoś nie było widać tłumów na organizowanych imprezach plenerowych na RAFIE, ROSIE czy ogródkach działkowych. Trochę tą statystykę poprawia odbyty festyn w Radoszowach i oczywiście Dni Rydułtów. Na pochwałę zasługują okoliczni mieszkańcy, zwłaszcza Czernicy i Dzimierza i w ogóle w gminie Lyski (gdzie mieliśmy okazje być), którzy licznie uczestniczyli w gminnych uroczystościach. Ze zdumieniem słuchałem wyczytywanych sponsorów tych imprez, bo tych było naprawdę dużo. I trochę zazdrościłem, że nam się nie udaje pozyskać zbyt wielu sponsorów na organizowane przez nas imprezy i przedsięwzięcia.

W gazetach czytamy codziennie o tysiącach uchodźców, którzy chcą się dostać do „europejskiego raju", zwłaszcza do Niemiec, Anglii, Holandii, Szwecji czy Norwegii. Niestety myślę, że Europa nie poradzi sobie z tym ogromnym problemem migracyjnym, który i nas czeka, bo już wiemy że do Polski wybiera się kilkaset tysięcy osób z Ukrainy. Takie migracje z terrorystami włącznie wywołają zamieszki a nawet wojnę. Moim zdaniem w obecnym czasie zagrożeniem nie jest Rosja, a grożący Islam i ogromne ruchy migracyjne. A więc nie są potrzebne samoloty, czołgi, a sprawne Służby Graniczne i Policja, no i pieniądze na utrzymanie ośrodków dla uchodźców.

Póki co, przed nami referenda i wybory. I przeraża mnie ten fakt, bo głupimi referendami niektórzy chcą zmienić system polityczny w Polsce. Przeraża też mnie świadomość, ze tak wielu bezgranicznie wierzy w zapewnienia i hasła prezydenta Dudy (którzy twierdzą, że prezydent może zrobić wszystko). Osobiście nie wezmę udziału w II referendum, a wskaźnikiem tego za kim będę głosował w wyborach jest zaangażowanie polityków określonych opcji w rozwiązanie problemów górnictwa, w tym deputatów węglowych dla emerytów. W tej chwili moje pięć punktów maja posłowie z PO, z posłem Ryszardem Zawadzkim na czele, którzy bezgranicznie zaangażowali się w rozwiązanie tych jakże ważnych problemów. Nie wierzę w krzykaczy związkowych ani tych polityków, którzy tylko jątrzą, grożą, i obiecują „gruszki na wierzbie". W politykę wpisuje się ogólnie problem śląski, w którym prócz wymienionych problemów z górnictwem są kolejne związane z hutnictwem, problemy ekologiczne, jest problem aglomeracji, czyli ogromne zagęszczenie miast i gmin, z których każda traktuje siebie jak „udzielne księstwo" bo to umożliwia obecna ustawa samorządowa. A problemów z tym związanych można wymienić więcej, a dotyczą transportu, budowania nadmiernej ilości obiektów użyteczności publicznej (stadionów, muzeów, teatrów, parków, itp.). To winno się rozwiązywać w ramach spójnej koncepcji przestrzennej, w której znajdzie się też zachowanie dziedzictwa naszych przodków.

A tych, zwłaszcza z przemysłu, nie brakuje. Ale też innych, mniejszych, pokazujących świadectwo liderowania naszych przodków w rolnictwie, rzemiośle i podejściu do problemów czystości i higieny. Takim przykładem jest zabytkowa chata w Suminie. Warto ją zobaczyć (dawne leśnictwo). Pani Kuczera, właścicielka tego domu i ogromnych zbiorów zebranych z naszego terenu wprost szokuje ilością zebranych eksponatów i wiadomościami na ich temat. Takich zbiorów może pozazdrościć niejedno muzeum etnograficzne. Takie przykłady osób zaangażowanych w zachowanie śląskich tradycji i przedmiotów używanych przez naszych przodków są godne najwyższego uznania. Będziemy starać się nadal odkrywać kolejnych pasjonatów i pokazywać ich zbiory. Mamy nadzieję, że zaprezentowane przez nas na Dniach Rydułtów zbiory, własności państwa Kornelii i Andrzeja Wesołych zachęcą kolejne osoby do pokazania swoich kolekcji. Pokazywane były też zbiory inne, bo dotyczące pasjonatów zbieractwa minerałów m.in. pokazaliśmy zbiór Łukasza Raczyńskiego oraz zbiory naszych numizmatyków.

Nasze Towarzystwo Miłośników Rydułtów w okresie wakacji nie zawiesiło działalności – wręcz przeciwnie. Organizowaliśmy koncerty ze wspólnym śpiewaniem z mieszkańcami, przyjmowaliśmy interesantów, uczestniczyliśmy w rozmowach z Posłami i Ministrami, organizowaliśmy wycieczki i oczywiście bywaliśmy na imprezach miejskich i gminnych, jako zaproszeni ale tez jako korespondenci naszej gazety „Kluka". Na bieżąco aktualizowaliśmy naszą stronę internetową oraz profil na Facebooku. Zachęcamy do zakupu naszej gazety, do odwiedzania stron internetowych i z możliwości publikowania ogłoszeń, podziękowań, reklam.

Wdzięczni jesteśmy wszystkim tym, którzy przekazali nam 1 % swojego podatku, ale nadal nie mamy wykazu z Urzędu Skarbowego, od kogo pochodzą te pieniądze (ok. 6 000 zł). Cała ta kwota została przeznaczona na wydatki związane z działaniami w ramach pożytku publicznego. Pragnę zaznaczyć, że nasze sprawozdania z wydatków 1% są co roku publikowane na stronach Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej i są przyjmowane bez uwag i zastrzeżeń. W dniu 26 IX w RCK Feniks od godz. 16:00 organizujemy przegląd zespołów regionalnych pod nazwą „Jesień nie musi być smutna". Do 15 IX przyjmujemy zgłoszenia zespołów a Mieszkańców zapraszamy do licznej obecności na imprezie.

Henryk Machnik

Ciepłownia Rydułtowy

moja największa szansa
ciepło sieciowe ...

ponieważ jest wygodne, pewne, bezpieczne, czyste,
pomaga ograniczyć emisję i jest przyjazne środowisku

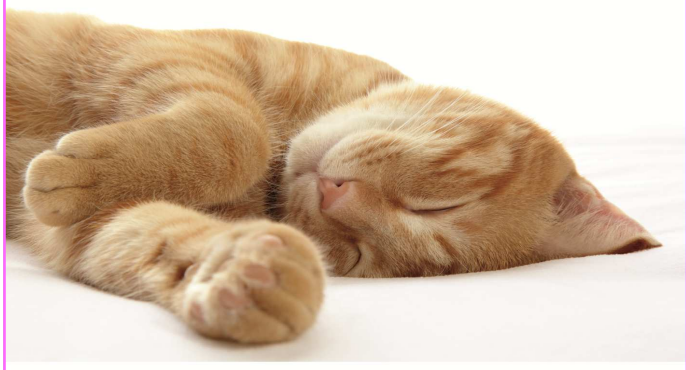

www.ryd.com.pl

Nowy sklep LEWIATAN w Rydułtowach

Właścicielka KARASEK MARIA

SKLEP CZYNNY W GODZINACH
PONIEDZIAŁEK-PIĄTEK 7-21
SOBOTA 7-19
NIEDZIELA Nieczynne

ZAPRASZAMY!

BS FORMAT
usługi rachunkowo-księgowe

44-370 Pszów,
ul. Pszowska 545
czynne:
pn.-pt. 8.00 – 16.00

kom. 604 379 530, 604 379 380 tel. 32 733 55 03
e-mail: biuro@bsformat.pl

BIURO RACHUNKOWE

1. roczne zeznania podatkowe, rozliczenia VAT
2. prowadzenie:
   - pełnej księgowości
   - książka przychodów i rozchodów
   - ewidencja przychodów dla ryczałtowców
   - usługi w zakresie kadr i płac
   - rozliczenia ZUS
   - obsługa firm pod względem BHP
3. kompleksowa obsługa osób prawnych, osób fizycznych, stowarzyszeń, fundacji oraz zagranicznych podmiotów gospodarczych.

Felgi
aluminiowe, stalowe
Wulkanizacja
wymiana tłumików
PIASKOWANIE
spawanie
PROSTOWANIE malowanie

Najnowsza technologia

ul. Boh. Warszawy 47, 44-280 Rydułtowy
tel/fax (0-32) 4579646, 508 176 960

Sprzedaż ekogroszku z KWK Piekary workowany i luzem wraz z dostawą.
Tel: 501 538 428
www.transstal.eu

RABAT - 30 % NA WSZYSTKIE SOCZEWKI OKULAROWE FIRMY HOYA PRODUKOWANE W POLSCE!!!

PROMOCJA TRWA DO 30 IX !!!

Rydułtowy, Plebiscytowa 15, (obok szkoły SP1) 32 457 87 01

LEK. MED. MAGDALENA WOJTASZEK-PAWLIK

Wtorek, Piątek, Sobota
(na zapisy)

Kupon Rabatowy !
10% Rabatu przy zakupie okularów. Wystarczy okazać wydanie „Kluki" z tym ogłoszeniem.

LEK. MED. WOJCIECH SZAREK

Środa od 15:00 do 17:00
(bez zapisów)

Sobota od 9:00
(na zapisy)

Posiadamy nowoczesny sprzęt diagnostyczny!

BANK SPÓŁDZIELCZY
W WODZISŁAWIU ŚLĄSKIM
TEL 324553363, 324553442

Filia Rydułtowy
Ofiar Terroru 27

- **Rachunki ROR**
- **Rachunki dla firm**
- **Bezpłatne rachunki pomocnicze na potrzeby projektów**
- **Rachunki oszczędnościowe i lokaty**
- **Międzynarodowe karty płatnicze**
- **Ponad 4000 bezpłatnych bankomatów w całej Polsce**
- **Kredyty na zakup kolektorów słonecznych z dofinansowaniem NFOŚiGW**

www.bswodzislaw.pl

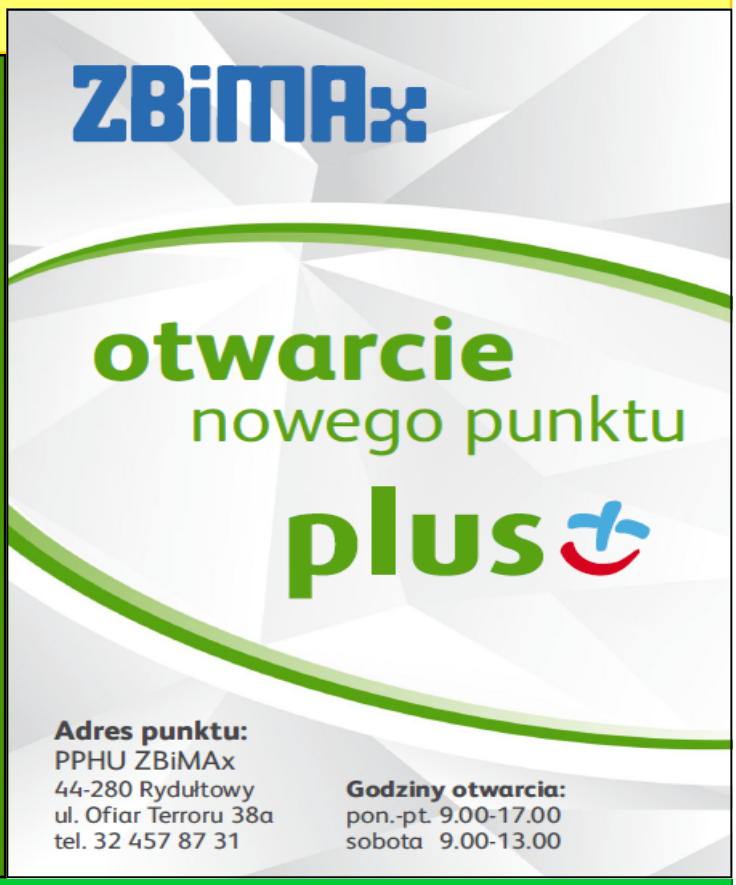

Wydawca: Towarzystwo Miłośników Rydułtów, Rydułtowy, ul. Traugutta 289, tel. (032) 414-00-66; Kolegium Redakcyjne (tel. 324140066); Red. Nacz. Łukasz Majer, Z-ca Red. Nacz. M. Stebel, Sekretarz: E. Jankowska, członkowie: S. Brzęczek, M.A.Wieczorek, B. Kosowski, E. Jankowska, M.Stebel, J.Majer, W. Stoltny, K. Szlezinger, J. Abrahamowicz, ;
e-mail: kluka.tmr@interia.pl; nasza strona: www.tmrrydultowy.pl; Redaktor wydania: Henryk Machnik
Zdjęcia na zlecenie TMR wykonują: FOTO BARON Rydułtowy, ul. Ofiar Terroru 20a, tel. 4579177;
FOTO SYCHA Rydułtowy, ul. Bema 22, tel. 4579242. Druk okładki: ART DRUK
Materiały zamieszczone w „Kluce" są zastrzeżone. Redakcja nie odpowiada za treść nadesłanych do druku korespondencji.
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji nadesłanych tekstów.